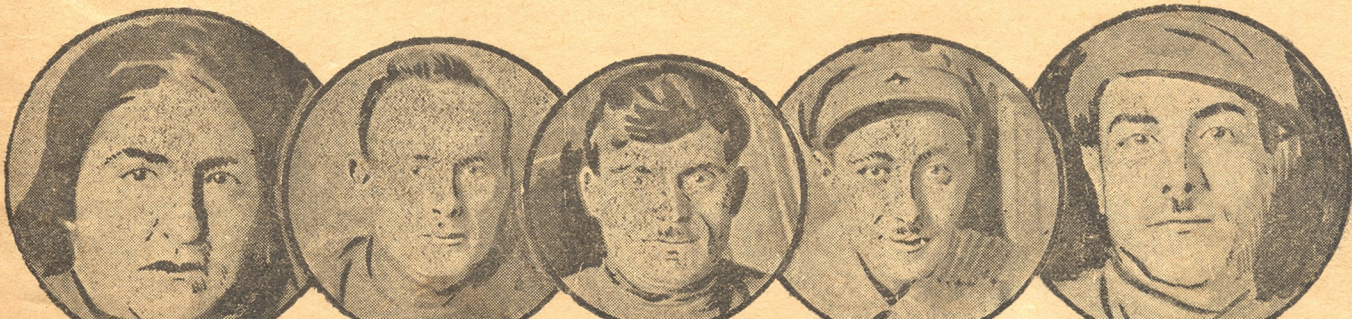

1932

საქ. კომუნისტურ პარტიის (ბ) მე-8 ყრილობა

სურათზე: მარცხნივ—ყრილობის პრეზიდიუმი, მარჯვნივ ახს. ლ. ბაკია, მშენებელი ყრილობის დელეგატები

F675

ქუდა ცხდით
 შენი ხსოვნის წინაშე,
 მასწავლებლო
 და წინამძღოლო!
 გვახსოვს,
 როდესაც
 დაიგრგვინე შენ:
 დიქტატურისათვის
 უნდა ვიბრძოლოთ!
 ძალაუფლება
 საბჭოთა ხელში!
 გავანადგუროთ,
 მტერი პიქტუში!
 ცეცხლი ქალაქში!
 ცეცხლი სოფელში!
 ასე გრგვინავდი
 და როგორც დროშა

ფიცი ლენინზე

ტყვიის ზუზუნში
 გვიძლოდი წინა!
 ჩვენთან იბრძოდი
 ბარიკადებზე,
 გმირებად გვხდიდა
 შენი ყიჟინა!
 ჩვენ გავიმარჯვეთ!
 ძირფესვიანათ
 ავაყირავეთ
 ქვეყანა ძველი
 და წითელ დროშას
 ცეცხლის ხელებით
 ზედ წავაწერეთ
 შენი სახელი!
 ეს სიტყვა,
 დღესაც გოლეშს
 რომ არხვეს

და კიდით - კიდე
 გრიალებს მწყობრად,
 კაპიტალიზმის
 ფუძეებს არყევს
 და რაზმაცხ ხალხებს
 მის დასამხოლად!
 და ჩვენც,
 ბელადო,
 ვით ერთი კაცი,
 ფიცსა ვდებთ
 შენებრ მტკიცეს
 ია ურყევს, —
 რომ კომპარტიის
 მთლიანობისთვის
 ვიბრძოლებთ! —
 შენს გზას
 არ გადაუხვევთ!

ბ. ჭუჩიუვილი.

ქრეწიერობა-ლენინის დროში

რვა წლის წინათ 1924 წელს იანვრის 21-ს მოსკოვის ახლოს, თოვლის სავანეში გახვეულ ვორკაში, გარდაიცვალა ვლადიმერ ილიას ძე ულიანოვ-ლენინი, უდიდესი ბელოდი მსოფლიო პროლეტარიატის.

ამ სიკვდილით მშრომელ კაცობრიობას მოაკლდა ყველაზე ბრწყინვალე, ნათელი და ისტორიულ პერსპექტივების შორს მჭვრეტელი ბუმბერაზი ადამიანი, რომლის გონება მრავალმილიონიან მშრომელ ხალხს და დაჩაგრულ ერების ნებისყოფის და ისტორიულ მომავლის გამონახულება იყო.

კაცობრიობა ერთი თავით დადაბლდა. მას გამოეცალა უდიდესი შუქურა, ბრწყინვალე მომავლის გზის მაჩვენებელი.

ლენინის გონებამ აკუმულირებდა უყო ყველაფერს იმას, რაც კი დადებითი გააჩნდა კაცობრიობის შეგნებას და მიმართა ის მშრომელი კლასების ინტერესების დაცვისათვის, მათი განთავისუფლებისათვის.

ლენინის სილიადე იმაში გამოიხატებოდა, რომ ის ბელოდი იყო ყველაზე მოწინავე კლასის, რომელსაც პროლეტარიატის წარმოდგენს. მისი სიძლიერე იმაში იყო, რომ ის იყრდნობოდა ყველაზე რევოლუციონურ პროლეტარს—რომელსაც საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატი წარმოადგენს. მისი უძლეველობა მასში გამოიხატება, რომ მას ზურგს უმაგრებდა ისეთი პარტია, რაგორიც არის ბოლშევიკების პარტია.

ამიტომ არის ლენინის საქმე უკვდავი და ამიტომ გაიმარჯვა ლენინის დროში.

ლენინის გარდაცვალების რვა წლის თავზე, ლენინის საქმე გამარჯვებულია ისე, როგორც ის არასოდეს არ ყოფილა.

ლენინის პარტიამ, მისმა მშობმა და აღმზრდელმა საბჭოთა კავშირის მუშათა კლასმა, შესძლეს, მის გარდაცვალების რვა წლის შემდეგ, სოციალისტური საზოგადოების საძირკვლის აშენების დამთავრება.

ჩვენ შევედით სოციალიზმის პერიოდში. მის დროში ჩვენ შეუძლებელი გახდოდა სოციალისტური საზოგადოების შენებას და 1917 წლისათვის, მიორე ხუთწლიანი დამთავრებისას, ჩვენ საბოლოოდ მოვხვობთ კაპიტალისტურ კლასების ელემენტების ნარჩენებს ჩვენს ქვეყანაში და საზოგადოთ კლასებს.

აღსრულებდა ის, რის განხორციელებისათვის იბრძოდნენ წლებისა და საუკუნეების განმავლობაში მასშვარო კლასების საუკეთესო და ბრწყინვალე წარმომადგენლები და მათ შორის ამა. ლენინი.

ყველა ეს გიგანტური მსოფლიო ისტორიული მნიშვნელობის გამარჯვებებს ჩვენ მივადრწიებთ მხოლოდ იმით, რომ ვხელმძღვანელობდით ლენინის მოძღვრებით მისი მითითებებით, მის მიერ აღზრდილ და გამოზრდილ პარტიის პოლიტიკის გენერალურ საზით, რომელსაც ცხოვრებაში ატარებდა ამა. ლენინის ღირსი მოწაფე, მისი საქმის გამგრძელებელი, მისი ბოლშევიკური თვისებების ცოცხალი მატარებელი, ამა. კობა ჯუღაშვილი—სტალინი.

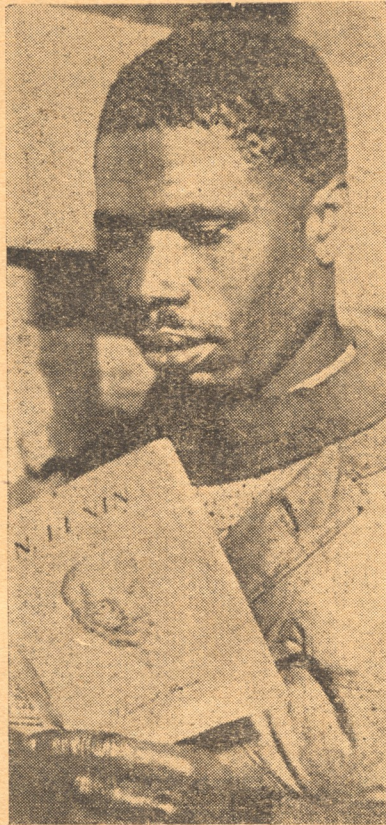
ათმა წელიწადმა განვლო მას აქეთ, რაც ლენინმა აღიარა, რომ უკან დახევა დამთავრებულია და, რომ საჭიროა ახალი ეკონომიური პოლიტიკის საფუძველზე შეტევის დაწყება.

ეს შეტევა ეხლა ბრწყინვალეთ არის დამთავრებული. შეტევა, რომელიც მიმდინარეობდა გაჩაღებულ ბრძოლაში. ჩვენ განადადურეთ კლასიური მტერი, მილიანი კოლექტივიზაციის საფუძველზე, ეს არის ყველაზე მჭრელი ლახვარი, რომლითაც ჩვენ ვანადგურებთ კაპიტალისტურ კლასების უკანასკნელ წარმომადგენლებს ჩვენს ქვეყანაში, კულაკობას.

ლენინის პარტიამ შესძლო მის მთავარი ანდერძის შესრულება,—მშრომელ გლეხობასთან სწორი დამოკიდებულების და მსხვილი ინდუსტრიის განვითარება.

პარტიას მოუხდა ორივე ამ ამოცანის გადაწყვეტისათვის სასტიკი ბრძოლის წარ-

მოება, ტროცკისტულ ბურჟუაზიულ-რესტავრატორულ თეორიასთან, რომელსაც არ სწამდა სოციალიზმის გამარჯვების შესაძლებლობა ერთ ქვეყანაში, ტროცკიზმის, რომელიც ეხლა კონტრ-რევოლუციონურ ბურჟუაზიის მოწინავე რაზმთა გადაიქცა და მემარჯვენე ოპორტუნისტებთან, რომელიც კულაკობის ზრახვებისა და ინტერესების გამომხატველები იყვნენ.

ინგლისის გემის მეზღვაური კითხულობს ლენინის ბიოგრაფიას

ლენინი არა მარტო უდიდესი პრაქტიკოსი იყო, არამედ ის უდიდესი ფილოსოფოსი, უდიდესი თეორეტიკოსიც იყო.

ლენინი მცხოველი გამომსახველი იყო მარქსისტული თეორიის სიწმინდისა და ამ მოძღვრების გამგრძელებელი. ლენინი შეუ-

პოვრთ იბრძოდა მარქსიზმის ყველაფერ ოპორტუნისტულ დამახინჯების წინააღმდეგ. ლენინისთვის არ ურჩევდნენ პრაქტიკის თეორეტიკული კომპრომისი, ლენინი გაშმაგებით ებრძოდა ყველაფერს, რამაცაღიწმინდის კლასიური მტერის იდეოლოგიის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

ამს. სტალინი, ლენინის ამ სიციხველის გამოხსნველია, როდესაც ის იბრძვის მარქსისტულ - ლენინურ მსოფლმხედველობის სიწმინდისათვის კონტრ - რევოლუციონურ ტროცკიზმთან ბრძოლაში დამალ ლიბერალიზმის წინააღმდეგ.

ლენინის უშუალო ანდერძის საფუძველზე, ამს. სტალინის ხელმძღვანელობით, პარტიამ დიდმკრობულური შოვინიზმის და ადგილობრივ ნაციონალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში, მიაღწია უდიდეს წარმატებებს საბჭოთა კავშირში მცხოვრებ ერების ნაციონალური ფორმით და სოციალისტური შინაარსი კულტურის განვითარებაში.

წინად დაჩაგრული ერების კულტურა არაჩვეულებრივად აყვავდა და გაიფურჩქნა.

მეცნიერების და ხელოვნების დარგში, ლენინის მოძღვრების საფუძველზე, ჩვენ ერთ მწერვალედიან მეორე მწერვალს ვიპყრობთ.

მარქსიზმ - ლენინიზმი იჭრება კაცობრიობის ცოდნის ყველა დარგში.

იშლება ბრძოლა ლენინურ საზისათვის ფილოსოფიაში, ბუნება-მეტყველებაში, ეკონომიურ მოძღვრებაში, ხელოვნებაში, ლიტერატურის-მეტყველებაში.

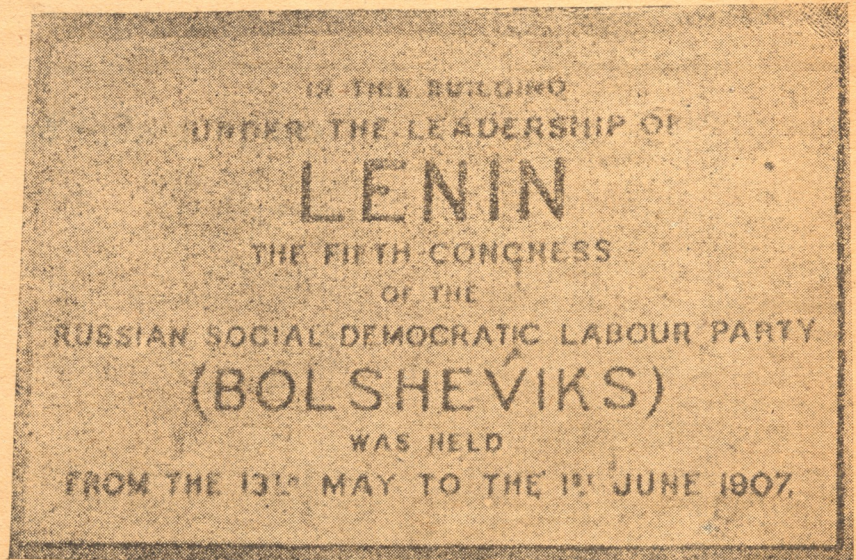
ლენინის დიდი იდეები იპყრობენ ხელოვნებას. ჩვენ ვიბრძვით ლენინის - ბოლშევიზმის დიად ხელოვნებისათვის, რომლის განსახიერებას „ლიტერატურული მაგნიტისტროები“ უნდა წარმოადგენდეს.

თეატრში, კინოში, ერთ პოზიციებს მეორეზე იპყრობს ლენინიზმი.

საბჭოთა კავშირი, წერაკითხვის უცოდინარობის ოკენედან, სწავლულ ქვეყნად იქცევა.

მილიონები ეუფლებიან ცოდნას მეცნიერებას ხელოვნებას, ტექნიკას. მეცნიერება და ხელოვნება შედის ყოფაში. იქნება ყველა წინამძღვრება ფიზიკურ და გონებრივ შრომის უფსკრულის ამოვსებისათვის, მათ შორის ყოველგვარ განსხვავების მოსპობისათვის.

ლენინიზმი იმარჯვებას!
ბაშმარჯოს ლენინიზმს!

ლონდონში, შარშან, ქმობის ეკლესიაში მიაკრეს დაფა წარწერით: „ამ შენობაში ლენინის ხელმძღვანელობით 1907 წ. 18 მაისს შედგა რუსეთის სოც.-დემოკრატის მათა პარტიის (ბოლშევიკების) კონგრესი“

ლოკავის გებრძოლ ლიტერატურისათვის

რამდენადაც იზრდება ომის საშემორობა სოციალიზმის მშენებელ ჩვენი ქვეყნის მიმართ, იმდენათ ძლიერია მასების ინტერესი წითელ არმიისა და ფლოტისადმი.

ამავე მიზეზით აიხსნება უსათუოდ ის მოვლენა, რომელსაც ადგილი აქვს ამჟამად საბჭოთა ლიტერატურულ სინამდვილეში წითელ არმიისა და ფლოტის ლიტერატურული გაერთიანების (ლოკავის) წარმოშობისა და განვითარების სახით.

ლოკავის მოძრაობა წითელ არმიისადმი უდიდესი მზრუნველობისა და ჩვენი ქვეყნის სოციალისტური მშენებლობის თავდაცვითი უნარის განმტკიცებისათვის ბრძოლის აქტიური გამოხატულებაა.

ლოკავის დანიშნულება მხატვრულ სიტყვის საშუალებით ბრძოლა მომავალი იმპერიალისტური ომის საშინაღისადმი, ომის ნამდვილი კლასიური ბუნების გამოყოფა ნებისათვის, წითელი არმიისა და ფლოტის მნიშვნელობის, ჩინიზაციისა.

მანევრებზე. — წითელარმიელები აღიან კლდეზე

ამიტომ ბუნებრივად შეუძლებელი იყო ლოკავის რიგებში არ ჩამდგარიყენ საბჭოთა ლიტერატურის საუკეთესო მებრძოლი — პროლეტარული და თანამგზავრული მწერლები. საბჭოთა ლიტერატურის ლოკავისა ცხად ჩვენი ქვეყნის დაცვისა და კლასიური სიღვიძლის მამკენებელი მოვლენაა.

იმპერიალისტური სახელმწიფოები ათასგვარი ბურჟუაზიული ყურნალობისათვისა და მწერლების საშუალებით ჩვენ ქვეყანასთან ომისათვის ამზადებენ „საზოგადოებრივ აზრს“.

ბურჟუაზია მხატვრული ლიტერატურის საშუალებითაც ანთხებს საბჭოთა კავშირისადმი შხამსა და გესოს. აგრჯილებს ათასგვარ პროვოკაციას, ეწევა მასების მოტყუილებას, ომზე პატრიოტულ ლაყბობას, წარსულ იმპერიალისტური ომის გამართლებას, ომის აპოლოგიას. ასეთ ლიტერატურ-

რის რიგს ეკუთვნის პაციფისტური ილიუზიებისა და უილაჯობის ისეთი მოვლენა, რომელსაც რემანიკიზმი ეწოდება, რემანიკიზმი წარსული იმპერიალისტური ომით სპეკულიაციისა და ფარისევლების ლიტერატურაა.

ბურჟუაზია ტაშს უკრავს რემანიკისტულ ლიტერატურას, რომელიც ამართლებს მის ყაჩაღურ ზრახვებს. რემანიკისტული ლიტერატურის გარდა, როგორც ცნობილია, დასავლეთ ევროპის ლიტერატურაში, იზრდება და ძლიერდება ანტირემანიკისტული ლიტერატურა, რომელიც კლასიურად ამჟღავნებს ომის ველურ სახეს, ნიღაბს ხდის ბურჟუაზიის მტაცებლობას.

ლოკავი ანტიიმპერიალისტური მსოფლიო ლიტერატურის ერთ-ერთი მებრძოლი ფრთაა.

ომის საწინააღმდეგო და მისი მამხილებელი ის უამრავი ნიმუშები, რომელნიც ომის მონაწილე მწერლებისა და ჯარისკაცების მიერ იწერება — საუკეთესო საშუალებაა მუშათა კლასის ხელში ბურჟუაზიის წინააღმდეგ. ბურჟუაზია ასეთ ლიტერატურას „ბაყაყების „თვალსაზრისის“ ლიტერატურას უწოდებს, მაგრამ რამდენადაც ომის ქაობში ბაყაყებით თხრობებში ჩამწყვდიულ მესანგრე ჯარისკაცთა ხმა და ხიშტები არა მცირე მნიშვნელობის ძალა იყო ოქტომბრის რევოლუციისათვის, იმდენათ ასეთი ლიტერატურის ზრდა და განვითარება მასების რევოლუციონური მომზადების საქმეში უდიდეს ძალას წარმოადგენს.

მანევრებზე. — მტრის მწვერავებზე

არც ისე დიდი ხანია მას შემდეგ, რაც ჩანკაიშის ჯალათებმა თავი წაკვეთეს ჩინეთის რევოლუციონარულ მებრძოლი ხალხის რევოლუციონურ მწერლებს. ასეთივე საშუალებით ებრძვის ბურჟუაზია სხიდასხვი ქვეყნებში რევოლუციონურ მწერლებს, რომლებიც საბჭოთა კავშირის დასაცავად ხმას იმაღლებენ. ამიტომ სანამ არსებობს საბჭოთა კავშირის ირგვლივ მტრული და ვაბოროტებელი კაპიტალისტური ქვეყნები, მსოფლიო ლიტერატურაში არ შეწყდება რევოლუციონური ხმა საბჭოთა კავშირის დასაცავად.

საბჭოთა კავშირი მსოფლიო პროლეტარიატის დამკვირვებელი ბრიგადაა. კაცობრიობის ახალი ისტორიის უდიდესი რევოლუციონური ჩირაღდიანია. ახალი ცხოვრების — სოციალიზმის მშენებელი ქვეყანა, ამიტომ ის ვინც ამოკლებული აწინებს ამ ჩიკიანას, პირველ რიგში დგება ლიტერატურაშიც. ამითაა გამოწვეული პროლეტარული ლიტერატურაში. გმირული ინტელიგენციის მატარებელი ხოთწლიის გმირების ჩინების. ლოზუნგი, „მადრიასტროს“ ლიტერატურის მოკლეა. და სხვ. მაგრამ ის ვინც ამ გმირული მშინებლობისა და წინსვლის უთიღის დამცველ დარჯაად სდგას არ შეიძლება დაგწყებული იქნას. ასეთია სწორედ ჩვენი სახელგანთი წითელი არმია და ფლოტა.

წითელი არმია ღირსია უდიდესი ყურადღებისა. წითელი არმია და ჩვენი ქვეყანა თავდაცვის საკითხები უნდა განდგნენ სოციალისტური და საბჭოთა ლიტერატურის კარდინალური ამოცანა, ის უნდა განდგნენ ჩვენი მხატვრული ლიტერატურის და მწერალთა შემოქმედებითი გასამხედროების ერთ-ერთ საბრძოლო ამოცანათ.

ლოკავი მწერალთა შემოქმედებითი გასამხედროების საშუალებაა. ის ფაქტი, რომ ლოკავისა ცხადის გარეშე არ დარჩენილა და არ რჩება ჩვენი ქვეყნის არც ერთი კუთხე, იმას ამტკიცებს, რომ ჩვენი ქვეყნის აქტიურად მომქმედი ლიტერატურა არ სდგას მუშათა კლასის, კლასიური ბრძოლებისა და საბრძოლო ამოცანების გარეშე. ამ ამოცანათა შორის ჩვენი ლიტერატურის საბრძოლო დანიშნულებაა წითელი არმიის, ქვეყნის თავდაცვის, ომის საკითხების გამოშუქება.

ის, რაც ლოკავის სახით გაკეთებულია საქართველოში, არაა სრულიად დამაკმაყოფილებელი. არ კმარა მარტო ის, რომ ჩამოყალიბდა წითელი არმიისა და ფლოტის ლიტერატურული გაერთიანება. ან რაოდენიმე მწერალმა თავი დამკვირვებლად გამოაცხადა. საჭიროა მწერლებმა მეტი ყურადღება მიუქციონ სამხედრო თემებს, შემოქმედებით გასამხედროებას, წითელი არმიისა და ფლოტის მნიშვნელობის წარმოწევას და აღზრდას, კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოებების მოცემას. წითელ არმიასთან მჭიდრო კავშირის დაქვერას, მათი მუშაობის

და ცხოვრების ნამდვილ შესწავლას. სამოქალაქო ომში მონაწილე პარტიზანებისა და წითელგვარდიელების ლიტერატურაში გაწერივს და სამოქალაქო ომის ისტორიაზე მუშაობას.

ის იხრა თხიზოლი გაიღობა და სწორად ერკვევა იმ უდიდეს მოვლენებში, რომელთაც ადგილი აქვს ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის მშენების სახით, ერთ წოთსაც ვერ დაუშვებს დაივიწყოს ჩვენი ქვეყნის თავდაცვითი ამოცანა, წითელი არმიისა და ფლოტის მნიშვნელობა, მისი მუშაობა და ბრძოლა. ამიტომ ვირჯ ერთი პროლეტარული და მოკავშირე მწერალი ვერ აუვლის გვერდს, თუ ის თავის სიმბოლოზე სდგას, წითელი არმიისა და ჩვენი ქვეყნის თავდაცვის საკითხებს. ეს აქტიურად მომხმედი ყოველი მწერლის აუცილებელი ვალდებულებაა.

ამ სახით ვერ კიდევ მცირე მიღწევები გვაქვს, ვერ კიდევ არაა საკმაოდ განვითარებული ლიტერატურა წითელი არმიის თემებში, მაგრამ უსათუოდ მოწინდობისა და ამ შეგანობის მამიარებელია თონიაც ისეთი ფაქტობი, როგორცაა გ. ტაბიძის რევოლუციონური, სახმადირო ლექსები; „რევოლუციონური საქართველო“. ყველა წითელ არმიელი იღებს როგორც „ლომა“ და სხვა.

„რაკი მტერი არ ისვენებს ჩვენი სისხლის მდომი, ყველა წითელ არმიელი იღვტს როგორც ლაშქარს“.

ჩვენი დროშა ნიშანია არა რბევა ომის მშვიდობიან მშენებლობის, მშვიდობიან შრომის

უსათუოდ დადებითად უნდა ჩაითვალოს პროლეტარული მშრომლის გ. კაქხიძის მუშაობა, მისი მთელი რიგი სამხედრო ლექსები: „საღამო ტილოს კარავში“, „ზანაკად გასულ არმიელთან“, „წითელი ყაზარმა“ და სხვ. წითელი არმიისადმი სიყვარულისა და კლასიური შეგნების მაჩვენებელია.

ასევე შეიძლება ითქვას ირ. აბაშიძის ლექსებზე („სამი ლექსი თიბერვალზე“ „დაეფულება ტახნიკას“ და სხ.). თუ როგორ აქვს შეგნებული პოეტს ტახნიკის დაუფლების საკითხი, ამისი მაჩვენებელია შემდეგი სტრიქონებიც:

ეს ვალად გახდა მხედარო შენზე და დაყოვნების არც გაქვს უფლება იზრქოლე შესძელ, იზრქოლე შესძელ ტეჩნიკის ციხის დასაკუთრება. რომ ჩვენმა ტანკმა, ჩვენმა რიკარდომ ფრონტიდან ფრონტზე ყუმბარა გასცეს აწიოს ლულა, შემოიპაროს საიერემოდ მტაცებელ კლასზე.

სამწუხარაა უსათუოდ რომ პროლეტარული პოეტების შემოქმედებაში მცირე ადგილი ეთმობა სამხედრო თემებს. პროლეტარულ პოეზიაში თავდაცვისა და წითელი არმიის საკითხები ერთ-ერთი მებრძოლ საკითხად უნდა გადაიქცეს.

ქვეყანა უნდა იცნობდეს სოციალისტური მშენებლობის სადარაჯოზე მძიროლად მდგომ წითელ არმიისა და ფლოტს, ქვეყანა უნდა იცნობდეს წითელი არმიისა და ფლოტის გმირებს. ვინ უნდა შეასრულოს მერე ეს ამოცანა თუ არა პროლეტარულ პოეტებმა, ილოკაფის მწერლებმა. ის კი რაც გაკეთებულია ამ ხაზით, არაა საკმარისი, საჭიროა მტეი ყურადღების მიზაივა ამ საქმისადმი. საჭიროა წითელი არმიის რიგებიდან, წითელი არმიელი მწერლობის წამოწევა. ჩვენ გვაქვს ამისი საწყისებიც. ერთ საუკეთესო პოემად უნდა ჩაითვალოს მაგალითად გ. დარასელის „ბუდიონელის ლურჯა“. ამ პოემაში ეს ლოკაფელი მწერალი

იძლევა ბუდიონელი ცხენის სამოქალაქო ომებში ბრძოლების რომანტიკას.

წითელ არმიაში არა ერთი და ორი უნარიანი და ნიჭიერი პოეტებია; საჭიროა მათი აღზრდა და ლიტერატურის ასპარეზზე გამოყვანა. გარდევას ადგილი აქვს სამხედრო თემატიკის ხაზით. არა თუ მარტო პოეზიის ფრონტზე, არამედ ბელეტრისტიკაშიაც, მაშინ, როცა პოეზიაზე არა ნაკლებ შესაძლებლობას მწერლობის ეს დარგიც იძლევა. წითელი არმია ამ სფეროშიც უკიდის თავის ავტორებს. ჯერჯერობით კი აღსანიშნავია მხოლოდ ს. ერთაწმინდელის რამდენიმე მოთხრობა. („ჩაჩულა“ „შეგებული“ და სხვ.)

ამ დღეებში გამოვიდა მთავარ ხელოვნების ყურნალი „პროლეტარული ხელოვნებისათვის“ (№ 1). იქ მრავალ უნიჭო დრამატურგებზეა ლაპარაკი და არსად ერთი სიტყვაც არაა ნათქვამი ქართული წითელი არმიის თეატრის მუშაობის შესახებ და, რაც მთავარია, ისეთ ორიგინალურ პიესის შესახებ. როგორცია პრ. უდენტის „სამი ეპოქა“. ეს მეტად შესანიშნავი პიესა სამხედრო პიის მიერაა დაწერილი. პიესა ღირსია ჩვენს აკადემიურ თეატრებშიაც იდგმებოდეს, რაც უფრო დიდ სარგებლობას მოუტანს ჩვენს ქვეყანას ვიდრე „თეთნულდი“, ან და „არსენას ლექსი“.

ერთ მნიშვნელოვან ადგილს დაიჭერს უსათუოდ ამ ლიტერატურაში ნარკვევები წითელ არმიაზე, მათ მუშაობაზე და სხვ. ჯერჯერობით ამ მხრივ არაფერია გაკეთებული, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ დ. შენგელაიას ნარკვევს „რამდენიმე დღე მანევრებზე“. აკაკი ჭყონიას წიგნაკს „წერილები ფრონტიდან“ და სხვ. ყველაფერი ის, რაც ჩვენ აქ აღვნიშნეთ, როგორც ლოკაფის ლიტერატურის ნიმუშები, მცირე შედარებით იმ მოთხოვნილებასთან, რომელსაც აყენებს მწერლობის წინაშე ჩვენი ქვეყნის თავდაცვის ამოცანა, წითელი არმიისა და ფლოტის მუშაობა და მნიშვნელობა.

ალ. სულავა

პიტლერის ორპული

ასალგაზრდა ფაჩისტების ალღუმი როგორი მუსოლინის თანადგურებით

ნ ი თ ე ლ ი ფ რ ო ნ ჯ ი

საქართველო

ლუი არაგონი — არის გამორჩენილი ფრანგი მწერალი. არაგონი ითვლებოდა საფრანგეთის მეპარცენე მწერლებს შორის ერთ ბელადად. უკანასკნელ ხანებში ლუი არაგონში მოხდა საგრძნობი გარდატეხა და თანდათან უახლოვდება პროლეტარულ მწერლობას. ამჟამად ლუი არაგონი ითვლება საერთაშორისო რევოლუციონურ მწერლობის გაერთიანების წევრად. ეს პატარა პოემა „წითელი ფრონტი“, რომლის თარგმანსაც ებეჭდათ ჩვენ ჟურნალში საკმაოდ ახასიათებს ლუი არაგონის შემოქმედების უკანასკნელ ხანას.

1.

—ასიამოვნეთ, ცოტა ჩემ ძაღლსაც დაუხსით მასაც შამპანური!

Bien, Madame!

ჩვენ ვზივართ მაქსიმთან ათას ცხრაასის წელია ოცდაათი. ბოთლები ნოხებზეა დალაგებული, რომ არ შეწყუხდეს მათი არისტოკრატიული საჯდომი. ნოხები, ნოხები, ყველგან ნოხები, რომ არ ისმოდეს „კაცო“—ს ფეხის ბაკუნი. ხასხალებს სვამენ ღერობიდან, შედმეტი გაფრთხილების და თავაზიანობის პერანგიდან ამოღებულია ეს ღერი. სიგარას იფარავს მუნდშტუკი, შენელებულია მოტარის სრიალი, მებარგოსა და ფოსტალიონისთვის უკანა კარია შემოსავალი. პაკეტებს გარს არტყამს ქაღალდის ნისლი— და ამ ნისლს კიდევ გარეთ კანი აქვს. ვინ ზოგავს ქაღალდს? ფუფასოა, ყვოლასთვის მუქი. ღეროც უფასოა და ქაღალდის ნისლიც. შამპანურიც თითქმის მუქია, ან და რაღაც გროში თუ ღირს. საფრთხილვც რეკლამა—სურათის ჩარჩოც, რეკლამა ფრმების გამმა. რეკლამა ხანათოს ალი. რეკლამა ბოა ქალებზე. და თვითონ ეს ქალებთანაც რეკლამა არი. კბილის საწმინდი—რეკლამა, რეკლამა ქარი, მარაო. თუ დაიჯერებთ სანტიმიც არ ღირს. და ამ „არც სანტიმისთვის“ ცოცხალი ხალხი თქვენ მოგართმევს ჭირების პროსპექტს: —წაიდეთ, მუქიათა!.. პროსპექტიც მუქიათა და სტილი რომელიც გაწვდის. ესეც უფასოა კარის ოასორისთვის ნო შიწყუნდებით, ამისთვის არი „ბლონდი“. და თავის თავზე ილიბს ამ შრომას. ყველაფერს ადივს სინაზის იერი: თვით კიბრებსაც უზარმაზარ მალაზიებში თავდავსუებით ზომით რომ მივლენ. და დივი ფიტრანზე ოფრო რბილია, აღამიანი ნისლზე მჩატია სინათლე—ბამბაზია გაპენტილი. ბაზრობის არ ისმის ხრიალი ყველაფერი თავის რაგზეა. —(გრირვი ძაღლსთვის)“ ან, ჩემო კარგო, ჯერ იმის ჭირი არ დამართა. აი საათობი, პატარა საათები, ისმის ჩხარონი და ტიკ-ტიკი. რამდენ პატარაპაოს თქვენზე ფიქრათ ძილი გაართმავა? აი საფარძელი მიფე მზე ოლის შეიძლება იყდოთ ერთი წლის შეღავათით სასაოლაოზოიარც ამ წეთის ჩვეყნის გულადი მამაკარები ისე არიან გაჭიმული რომ არც სხვაფერზე

მარშარილოს ძეგლები. ნიშები—თითქო ბუხარია. რა ღირს წელს ქრისანტემა? აუარებელი ფული იხარჯება მიცვალებულთა ყვავილებზე. გამორჩენილ მოცეკვავე ქალზე და ხანდახან იღველებზედაც. ქველმოქმედ ქალთა შავი კაბები ზგვიან კობეებს. წარმოიდგინეთ გრაფინია კანონიერ მოწყალების საზღვარს გადაცდა!.. სულ ერთია ამ ხალხისგან აბა მადლობას ვინ ეღირსება? მაგალითს ითხოვთ? — ბოლშევიკები!.. და რუსეთი უბედური და საწყალი. —თუ რესეს, ან მათი თქმით სს.რ. —ეს-ეს? რა არის ეს ეს-ეს? ესესერია, ჩემო კარგო. წარმოიდგინეთ ესესერია. გინახავს წითელდროშობა ჩრდილოეთში? —მე ვნახე ბერგი და პარი-პლიაუ მაგრამ არ მინახავს წითელი პლიაუ-ესესერ —ესესერ, ესესერ, ესესერ!..

როდესაც ხალხი მოდიოდა გარეუბნებით რესპუბლიკის მოედანზე აჯანყებისთვის. როცა მუშტივით იყო მოღერილი დემონსტრაციების შავი ნიღვარი. ვიტრინების თვალები ფარდებს უშვებდენ რომ არ დაბრმავებულიყვნენ მომავალი კოლონათა ელვისაგან. მე მახსოვს ცხრაას ექვსის მასიო როცა შიშისაგან დაიყნავა ოქროს სალონები.

მშობლები მკოლებში ბავშვებს არ უშვებდენ, ამ გარეუბანში სადაც ძლივს ამოდიოდა შორეულ რისხვებს გრივალის ტალღა მე მახსოვს თარირის დემონსტრაცია. როცა ესპანეთის საუღლის შავი მელანის ბოთლი ესროლეს და მიადანეს შავი ყვავილი. პარიზო! გახსოვს ეს კვირები? გახსოვს შორესულ დამარხვის პროცესია? ხაკოს და ვანცევის ბრბოთა ნიღვარი? პარიზო, შენი ქუჩა ბანდები ყველა ნესტოებით ათრთოლებულა. შენი ჭიკბი ათრთოებისთვის მზად არიან! შენი სეიბი ბაროკლებათ დაწოლას ელიან! მათ შიარჩივ დიდი ბეჭები —ბელვილი!

—ო, ბოლოვლ და შენც სან-დენო! სათაიც წითელითა ტუცეობაში სძინავთ მეფეებს. —აბა! —ივრო, ყაველ, მალაკოვი! —მოხმეთ ყველას აქ თავის ბარგით ქაოტბო, ჩიგინი უბნებისა! ბავშობო, ჩვენთვის ამბის მომტანო! კაცებო, (ჯრო კიდიო შრომით დაღლილს მოვლები, რომ გიბრწყინავთ). —ბარალს გინახავთ მალაზიებში, ავტო—ბოროტუას სახლის წინა სდვას; და როაოროკ ღორწყამის ისე მოვლუნავთ ჩვენ თარინის სეიტებს. სკამბი. კიოსკიბი. სეიბი—ცეკვლენ მოვსბოთ ფარაოჩიბი! დავხოცოთ აკანები! და ასე აღმოსავლეთისკენ აღმოსავლეთისკენ სადაც სძინავთ ბურჟუას ბავშვებს. და შორეულ წარსლის როსკოშებს!

წინ მაგალითნელის ტაძრისკენ პროლეტარიატო! შენი რისხვა დაშლის ელიზეს. წინ გადაღობე ასფალტის ველი იქნება დღე და ავაფეთქებთ ტრიუმფის არკას. ესოდე შენი ძალა პროლეტარიატო! იცან შენი ძალა და მიეც გასაქანი! ის უცდის, როცა დღე დადგება უუურეთ მკვეთრათ. ისმინეთ გრგვინვა, რომელიც მოდის ხალხის გატენილ ციხეებიდან. ის უცდის, როცა მისი დღე მოგვა; მისი საათი, მისი წამი და მისი წუთი, როცა სასიკვდილო იქნება დაკვრა!.. და ისე სწორათ დაარტყამს ტყვია, რომ ყველა სოციალ-ფაშისტ-დოქტორები მსხვერპლთა გვამებზე დაუყუდებულნი რამდენიც უნდა სძებნონ იარა რამდენიც უნდა სინჯონ გული— ვერ მონახავენ მოსარჩენ წამალს და ხელები აჯანყებულთა პირით კედლსკენ დააყენებენ. ცეცხლი ღმერთ ბლიუმს, ცეცხლი ფროსარს, ბონკურს და დეას, ცეცხლი სოციალ-დემოკრატის მეცნიერ ტურტებს. ცეცხლი და ცეცხლი!.. —მე ვხედავ სიკვდილის გარეშას, სიკვდილი აცხრება გარშორას, და მე გეძახით—ცეცხლი მაგარი, რომელიც იცის კომუნისტებს პარტიამ, საფრანგეთის კომუნისტურმა პარტიამ ხელი გეღოთ ჩახმახებზე რომ მე კი არ გაძახდეთ —ცეცხლი! —არამედ ღმერთი. ღმერთი, რომელმაც ცოცდა, აჯანყების საათის ამორჩევა... კლორვიოდან ისმის ხმა, რომილსაც ვერავინ ვერ გააჩუმებს, მახსოვს ხმის გაწევა, კედლის სიმღერა... რევოლუციონური სიმართლე მოდის სალოშიროთ. სალაში მარტინი, შავი ზღვის მემამბოხეს, ის კიდევ იქნება თავისუფალი. არ შიძიობა ბრბოლის სიმბოლოს ციხეში ჩახრჩობა. არ შეიძლება არასდროს. აბა დაცხეთ! თვითონ ეს ხმაც იმის დაღადებს, რომ ხალხს ბურთის პარში ვერავინ ჩაჩრის. არ შეიძლება ხალხის დამშვიდება ჯალათის მროდუ დანით. ყვითელი ძმებო. თქვენთვის არის ეს ჩვენი ფიცი თქვენი სოციალბოს ყიოოა წვეთისთვის ჩვენ ვუბასუხებთ მარქსიზმს სისხლით. გესმოდეთ მოთქმა სირიელების, რომელთაც სჯიან მესამე რესპუბლიკის ავიატორთა ყუმბარებით. გესმოდეთ ძახილი მაროკოში დახოცილთა რომელთა არც სქესი, არც ასაკი არ არი ნაჩივნი. კილოების სრქენით. ვინც ელიან სამაგიეროს გადასახოცილთ ეხლა მღეროდან ამ სომღერას, რომელიც აქ სტვიცნს. ეს სიმღერა—ეს ეს. სე-რე—გულს დაღავს ეს-ეს. სე-რე—აეროს ქროლვა ეს-ეს სე-რე—და ცაში სიმოწე.

ეს-ეს-სტრევა ეპოქის სუბტივი,
ოქტომბრის ბრწყინვალეობა.
მოვა დრო და ყველგან იქნება
ეს-ეს-ეს-რე...
საბჭოთა რესპუბლიკების
სოციალისტური კავშირი.

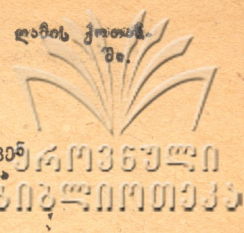
3.

იფუნებთან გიპსის სტატუტები
ძველებურ სახლების დაშქმირ ყვავილებ-
ში.

უკანასკნელი ხელსახოცები
უკანასკნელი განჯონები
კიდევ ანიშნებენ უცნაურ
სიცოცხლეს მუქთახორებთან
ბურჟუაზიის ტიის
გაწყვეტილი წელი
სცდილობს გამართლებას.
ეს არის კონველსია
კლასო აგონია.
საგვარეულო ტრადიციები
იქცენ ნამსხვრევებათ,
ფენი დაჭირეთ
გაღვივებულ გველს.
სახლი დანაშრით—დეე ჩაის კოვზები
ბაღინჯოლა და ძველმანებს თან გადაყვენ.
ის, რა ტკბილია, რა ტკბილია
ოხრა და მოთქმა,
რომელიც მოცოცავს ნანგრევებთან.
ჩემ დავესწარი ამ ქვეყნის დაწვას,
რომელსაც გაუფიდა თავისი ყავლი.
ვარ ბედნიერი, ვტკბები უზომოთ
როდესაც ვუმზერ ბურჟუაზიის
ეშაფოტზე ასვლას,
ნეტა თუ ყოფილა სადმე ნადირობა
ამაზე მომხიბლავი,
ვიდრე ნადირობა იმ ჭიებზე,
რომელნიც იმალებოდნენ ყველა
ქალაქებს ყველა კედლებში?
მე ვუმღერი სასტიკ უფლებას,
როდესაც ბურჟუაზიას
სჩაგრავს პროლეტარიატი.
მე ვუმღერი ბურჟუაზიის ლიკვიდაციას,
რელიუფლებას, რომელიც სპობს
ბურჟუაზიას—
ეს არის ყველაზე მომხიბლავი
ძველი მოედანზე—
ყველაზე უფრო წვილი და საოცარი
არკა, რომელიც ედარება წვიმის პრიზმას
სიცი კი არაფერია
იმ ქაოტურ გასაცარი ნანგრევებთან,
რომელსაც დინამიტი აუგებს ეკლესიას,
—ერთი სცადეთ, რა დიდებულთა!
ახე თხრიან ნიჩბით ძველ მოთმინებას,
თხრილები—სიმღერა ახალი გზების,
ხალხი და კედლები ძველ ეპოქათა
ელვის ისრებით დაცხრილულია
სროლის ხმა აძლევს პეიზაჟს
ისეთ სიხარულს,
რაც ჩვენ წინათ აღარ გვიჩანავს.
—ასე ხვრეტენ ბატონ მავნებლებს,
—სიკვდილი ყველას ვინც ოქტომბრის
გამარჯვების წინააღმდეგ იბრძვის.
სიკვდილი ხუთწლედის მავნებლებს!
თქვენ ახალგაზრდა კომუნისტებო
გაგავეთ, რაც დარჩა ძველი ნაგაფი,
ჩელიგის ყველა ობობა.
დიდ მშენებლობის, მოხალისენო!
უფ დინდობთ ძველ ქვეყანას,
თავი გაუჩქრქვეთ ცოფიან ძაღლს.
აუჯანყდით მოხუც პაპებს,
შორს თქვენგან დაშე, შავი ჭირი
ძველი ოჯახი.
თქვენ ხელში აგყავთ ჩვილი ბავში
გერ აქამდე უნახავი ყრმა.
გერ კიდევ ენა არ ამოუდგამს,
მაგრამ მან იცის მაინც სომღერა
ახალი ქვეყნის და ცხოვრებისა,
ხელიდან ხსლტება და გაიქცევა
იციის კიდევ
ვარსკვლავი ფამილიარულათ
მიწას ეცემა.
ვარსკვლავნი დაწვით შენ ჩემობა,
რაც დარჩენილა იმისგან ღეში.
ცემენტის ყვავილები, ქვის მინაქრები,
ფოლადის პალმის ფურცელი

ვის გახსრებობდა ახეთი ვაწაფხულში
გოგანთური გამოჩნდებ ყველიანი:
—ეს არის—ბავები, სამწოეულოებო
შნ ათასს კაცის სადილიათვის.
სახლები, სახლები—ოგორც მზის უმწირა,
კლუბები—აბოვიდენ იოგასავით.
გზეტი იქსოვება, როგორც ყელსახვევი
და ვანებო, ოთახებს აწყდება გახთიადი.
ხარობენ მერცხალით გამოსხადდა—
სოციალისტური მისის.
ველებზე შეიქნა სასტიკი ბრძოლა
ქიააქველების და მგლებისა.
ტყვიან მფრქვეველით ვერ შეხვალ ომში
ძველ დაძაყეთულ რუტინის წიააღმდეგ.
მაგობა ხორაალის
ოთხმოცდაათი პროცენტი
კარმეურითა მარქსისტულ
ყახიდათ მოდის.
ახალი გოლიათები დეკავენ თავთავებს,
ველებს მოდებია ყაყაო—დროშებო.
სიტყვა „უმუშევარი“ აქ წამლილია
იზოივის ჩაქური—ბრძოლებს ნამგალი.
ეს ჩაქური და ეს ნამგალი
ეს-ეს-ესერია.
ურიაშულით ივებდა შაერი
ესესესერის.
მჭრელით თვლი ესესერეს
რევოლიუციის.
ეს არის კულაკის განდგურება
ეს-ეს-ესერე
ხვეროთა მუსიკის უნაწესი ხმა
ესე-ესე-ესერე.
ხორბალი, ფოლადი
ესე, ესე-ესე-რე,
გადაჯდამია
ჩაქური ნამგალს:
ეს-ეს, ესე-რში.
საბჭოთა სოციალისტური
რესპუბლიკების კავშირი.
იმათთვის, ვინც ახას არ ჩასთვლის „პოე-
ზიათ“
—ვინცა გლოვობენ პალმის საბონსა
და მთოღვარე წამბანებს
და ამარიდებენ დანისლულ შუბლებს
—იმათთვის, ვინც ყვირის:
„ძირს“—ეს მახსრობაა!“
იმათთვის, ვისაც წარხვა
ავტორს უნდა დვრია წყლიდან
ამოიყვანოს—
იმათთვის ავტორი ამ უბრალო
სიტყვებს უმატებს:
—„ინტერვენცია უნდა დაწყებულიყო
რუმინეთის გაბოსვლით, რომელიც მოიმი-
წეხებდა, მავალითად, რომელიმე საზღვა-
რზე რომდლო კონფლიქტს: ამას მოყვე-
ბოდა პოლონეთის მიერ ფორმალურად
ომის გამოცხადება და ლიმიტოფების გა-
ბოსვლა.“
ინტერვენციაში უნდა მიეღოთ მონაწი-
ლეობა ვრანგელის ჯარებს, რომელნიც
გაიარდენ რუმინეთს.
ლონდონის მთოფლო ენერგეტიულ კონ-
ფერენციიდან პარიზში გავლით საბჭოთა
კავშირში დაბრუნებული რამზინი, ლარი-
ჩევი—კავშირს აბამდენ „ტოროპრომთან“
რიაბუშინსკის საშუალებით, რომელიც ლუ-
შერის მეოხებით დაკავშირებული იყო
საფრანგეთის მთავრობასთან.
„...ხელმძღვანელი როლი ინტერვენციის
ორგანიზაციის მოწყობაში ეკუთვნის საფ-
რანგეთს, რომელიც თავის გეგმებს ინტერ-
ვენციის მოსამზადებელათ ატარებდა ინგ-
ლისის მთავრობის აქტიური მონაწილეო-
ბით.“
აი თქვე ძაღლებო, შეთქმულნო ძაღლებო.
როგორც მკრთალი სპირონეტა გაუძვრება
მიკროსკოპის თვალს,
პუნკარეს უნდა გახდეს უჩინარო.
ხანჯლებზე მოცეკვავება ჯიში,
მეფის სუტენიორები—
დიდი მთავრები—მანეკენები,
კარტის სათამაშო პრიტონებში
წაგებისთვის გამზადებულნი,
რომელნიც ოცი სანტიმისთვის
ჯაშუშობენ.
გმიგრაფიის ქაობის ხიდამაღლე,

ნელა იწმინდება გმიგრაფიის ღამის ქოთანში.
პოლონეთის და რუმინეთის
ჭიაღვრები
მსოფლო—ბლოყინი,
ყოველი მხრიდან გარემოიციენ
იმ ქვეყანას, სადაც შენდებო
სოციალიზმი,
ხარობენ თავკაპალები,
თავი გონათ გოთეძო
ორდენებში ჩამხსდარან
სოციალისტები და მინისტრები,
დამპალო წყალო! ნუ აქაფდები
დამპალო წყალო—არ ხარ მდინარე!
დამდგარო წყალო—ჩასდგე გუბეში,
დამპალო წყალო, ვერ გადარეცხავ
დიდებულ წალოტს,
სადაც იზრდება
ახალი კაცობრიობა.
დამპალო წყალო—ვერ დაჩირქავ
მომავლის ამოსულ ჯეჯილს,
და ვერ წაბილწავ
ხუთწლედის საფეხურებს.
ახე დაილუბებით გახურებულ
დიალექტიკის ზღრუბლთან
იმ დიალექტიკის, რომელსაც
ასობთ აქვს ციხე და კოშკი.
და ასიათასობით სქედავს ჩარალს.
ესმოდეს სამყაროს
ეს ხმა ძლიერი, რომელიც ცხადყოფს
მატერიალისტურ დიალექტიკის
დიდებას.
ის თავის ფეხზე, ათასს ფეხზე სდგას.
და სამხედრო აცვია წალა.
თავის ფეხზე, რომელიც მშენიერა
როგორც ძალადობა.
და შორსაც იწვდის
იარაღ ასმულ ხელს
გამარჯვებულ კომუნისტებს...
დიდება მატერიალისტურ დიალექტიკას,
დიდება მის განხორციელებას —
წითელ არმიას.
დიდება
არმიას წითელს...
ვარსკვლავი იშვა ქვეყნისათვის
და ვარსკვლავი მიდის ანთებულ ხვრელში.
ბუდიონის მხედრებო!
წინ!
ბუდიონელებო,
ბრძოლისაკენ!
თქვენ ხართ პროლეტარიატის
შეიარაღებული სინდისი.
თქვენ იცით, როცა სიკვდილი
მოაკვებ
რომ ახალ ცხოვრებას
უკაფავთ გზას.
ყოველი თქვენი დარტყმა
— გაფრენილი ალმასია.
ყოველი თქვენი ნაბიჯი
აღია დროშის...
ყოველი თქვენი შაშხანის ელვა
უკან ერეკება ყველა არამზადს. —
ვისაც სათავეში უდგას საფრანგეთი!
ნურაფერს დაწოგავ
ბუდიონის ჯარო!
ყოველი თქვენი სუნთქვა —
სუნთქვა არი
მსოფლო რევოლიუციის.
ყოველი თქვენი სუნთქვა
ქვეყნისათვის მოაქვს
მარქსი და ლენინი.
თქვენ წითელი ხართ როგორც განთიადი,
თქვენ წითელი ხართ — როგორც რისხვა
თქვენ წითელი ხართ, როგორც სისხლი,
როგორც შურისგება
ბაბეფისა და ლიბკნეხტისთვის.
პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა
შეაერთეთ თქვენი ხმები.
მოუხმეთ ყველას
და გაკაფეთ გზა,
იმათთვის, ვინც თქვენ შაშხანებს
თავის შაშხანებს შეუერთებენ,
პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა...
აი ქარიშხალი
მთოვნიერებული,
აი ვეფხვის მოქნილი ნახტომი,
ისტორიის სადავგ

ჩრდილოეთის ყინულოვან ქაქუხიებისკან

თუ რა დიდ მნიშვნელობას აძლევს ყინულოვან შესწავლას საკავშირო საბჭოთა მთავრობა, ამას ნათლად მოწმობენ უკანასკნელი წლების საბჭოთა წითელი ექსპედიციები ჩრდილოეთ ყინულოვან ქვეყნებში. ყინულის მჭრელთა „კრასინი“-ს და „მალაიგინი“-ს გმირული ლაშქრობა — ეს ხომ მსოფლიო მნიშვნელობის ლაშქრობანი იყვნენ, რომლებმაც კაპიტალისტურ ქვეყნებს ნათლად დაუმტკიცეს თავიანთი დიდი ორგანიზაციული და მეცნიერული მომზადება. საბჭოთა მეცნიერების ახალი აღმოჩენანი მათი ყოველმხრივობით (ვგულისხმობთ პროფესორი ვიზეს ხელმძღვანელობით მოწყობილ უკანასკნელ ექსპედიციას არქტიკაში) წარმოადგენენ ახალ ფურცელს საარქტიკო მეცნიერების მატრიანეში.

მ. ანდრიკ აბაშიძე

ეს მუშაობა დღესაც გრძელდება, სხვა და სხვა მიზნებით ეწყობა ახალ-ახალი ექსპედიციები ზამთრობის ხანაშიც კი. თებერვლის შუა რიცხვებში ყინულის მჭრელი „მალაიგინი“ და „არუსანოვი“ გადიან ახალ ექსპედიციაში. აღნიშნულ ექსპედიციაში მონაწილეობას მიიღებენ საქართველოდან ახალგაზრდა ექიმები: ანდრიკ აბაშიძე და ბიორგი ზედაზინიძე, რომელნიც ამ საქმეში პიონერები არიან საბჭოთა საქართველოდან. საქართველოს არ ახსოვს მსგავსი რამ. ორი ახალგაზრდა ენტუზიასტი, დამკვირვებელი ექიმები, სხვადასხვა მოგზაურობათა და ექსპედიციების მონაწილენი, საქართველოს ექიმთა და გეოგრაფიული საზოგადოების წევრები, — მიემგზავრებიან ჩრდილოეთ ყინულოვან თაისის წვლილი შეიტანონ საბჭოთა კავშირის საერთო საქმეში.

ექიმი ი. ასლანიშვილი

მ. ბიორგი ზედაზინიძე

ჩრდილოეთ ყინულოვანისაკენ — არქტიკისაკენ მიპყრობილი იყო მთელი მსოფლიოს ყურადღება, სადაც საბჭოთა მეცნიერები აწარმოებდნენ მეტად ნაყოფიერ მუშაობას.

კადნი ყოველმხრივ გაცემბარე მითითნ სხეული გლუხოზაში, მაგრამ, კლასიური მტრის ასეთმა ხერხმა ვერ მიაღწია მიზანს და კოლექტივი დღითიდღე იზრდება რიცხოვნობით. კულაკობა გრძობს რა აღსასრულის მოახლოვებას, გადადის შეტევაზე და მალე უკიდურეს ზომებსაც მიიზარებს, კარგად ვის მეთაურს ქურდულად მიზარებენ ტყვეთ უმასპინძლდება. — კულაკებს ეგრანთ რა რომ მეთაურის მოკვლით კოლექტივის დაშლიდნენ.

გაოფნიზლების გზაზე დამდგარი გლეხობა კარგად ხედება მეთაურის მკვლელობის მიზეზს და კლასიური მტრის შეტევაზე თავისი რიგების კიდევ უფრო მეტი განმტკიცებით უპასუხებს; მეთაურად ის ირჩევს უკვე სოკლული ხელმძღვანელის უახლოეს თანამშრომელს ან. ალექსი კაკაურს და დიდის წარმატებით მიიწევს წინ სამეურნეო ფრონტზე.

ან. კაკაური თავდადებითა და დიდის ენერგიით იღწვის კოლექტივისათვის რის შედეგად კოლექტივი იმდენად გაიზარდა და გაძლიერდა. რომ ის ამჟამად უკვე აერთიანებს 124 ოჯახს 505 მსხვილი რქოსანი საქონლით, 42 ცხენით, 100 თხა-ცხვარით, 100 ღორით და 170 ძირი ფუტკარით.

არტელი სანიმუშო ენერგიას იჩენს მშენებლობის ფრონტზეც: მას აუშენებია ხეტყის სახერხი ქარხანა, ორთქლით მამოძრავებელი, ხეტყის მასალის საშრობი შენობა, საწყობი, საერთო საცხოვრებელი, სასიმინდე 2.000 ფუთის ტევადობით: შეუქმნია ტრაქტორი, საღვწი მანქანა, მწყრივად სათესი, ტრიერი, კულტივატორი, დისკოიანი და სხვაგვარი ფარცხები; გუთნები, ლინეიკა; გაუმართავს სანიმუშო საღვრგლო-ქარხანა, რომელიც გარდა იმისა, რომ სავესებით აკმაყოფილებს ადგილობრივ მოსახლეობის მოთხოვნილებებს, აწვდის თავის პროდუქციას ახლო-მახლო სოფლების კულტვახმანათლებელ დაწესებულებებს: სკოლებს, კლუბებს თეატრებს; ზასილოსე ორმო კოლმეურნეობას მოწყობილი აქვს ოცი ტონის ტევადობით.

ამ უკანასკნელ ხანში კოლექტივთან ჩამოყალიბდა სხვადასხვა ფერმები — მერძილობის, სახბორე, მელიორაციის და მეფრინველეობის. ზანთრისათვის ამ ფერმების საქონელი სავესებით უზრუნველყოფილია ტენიკურად კარგად მოწყობილ და თბილ სადგომებით, საყირო უხეში და კონცენტრირული სავესებით, რაიც კოლექტივს დიდ მიღწევად უხდა ჩათვალოს.

საიღოსწიფო სოციალებებს კოლექტივი უმრავლეს შემთხვევაში გადაქარბებით ასრულებს: შარშან ხორბლეული 100 პროც. გადაქარბებით ჩაბარა დამამზადებელ ორგანიზაციებს. წელს კი კიდევ მეტად (225 პროც.) ასეთივე გადაქარბებით აბარებდა ის ყველს, კარაქს და სხვ.

ახლო მომავალში კოლექტივის განზრახული აქვს ააშენოს საერთო საცხოვრებელი სახლი საერთო სასაიდლოთი, აბანოთი და სხ. აგრეთვე საბავშო ბაგა 50 ბავშისათვის. შენებას შეუდგენ კიდევ.

საქართველოს კოლმეურნეობა უნდა გააძლიეროს თავისი ყურადღება ასეთი რაიონებისადმი და არ მოაკლოს დახმარება როგორც აგრო-ზოო-ვეტ-პერსონალით, ისე სადღეფიცითო სააღმშენებლო მასალით, ინვენტარით და საყირო კრედიტებით, რომელიც ისეთი სანიმუშო კოლექტივისაგან, როგორცაა „შრომის დროშა“ სახელმწიფო ეოთიათად დაუბრუნდება.

აგრონომ-ზოოტეხნ. გ. ბერსანიძე

სანიმუშო კოლექტივი

(თელავის რაიონი, ს. ლაფანხური)

ლაფანხური პატარა სოფელია; ის მდებარეობს თელავის რაიონის მთიან ადგილას და დასახლებულია მთიელი ქართველებით, უმთავრესად ფშაველებით.

ძველად აქ გლეხები, როგორც ყველგან, ბატონებისათვის მუშაობდნენ, მაგრამ იმის შემდეგ, რაც ოქტომბრის რევოლუციამ ბატონები ისტორიას ჩააბარა, ლაფანხურის გლეხობამაც იგრძნო შეება და წელში გასწორდა, გამოდევინებულმა ერთობის გრძნობით.

ბამ მას შრომის შეკავშირება უკარნახა და აი 1928 წელში ან. კარტიელის მეთაურობით ლაფანხურში არსდება სას.სამ. არტელი „შრომის დროშა“, პირველ ხანებში არტელის ავლადიდებას მხოლოდ 15 ჰექტ. მიწა და 50-მდე სული მსხვილი რქოსანი საქონელი შეადგინდა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მან მანინც ძალზე შეაშფოთა ადგილობრივი კულაკობა; კულაკები გადაქრით ჩაუდგენ კოლექტივს კრიკაში და შეე

18 ოქტომბერი და 7 იანვარი ისტორიულ თარიღებად დაჩვენა უკრაინის და საქართველოს მოძვე რესპუბლიკების კულტურულ ურთიერთობის ისტორიაში. ოქტომბერში ხარკოვის სახელმწიფო ოპერამ დადგა უკრაინულ ენაზე ქართული ოპერა „აბესალომ და ეთერი“, ხოლო იანვარში ტფილისის საოპერო თეატრმა გაცვლა-გამოცვლის წესით ქართულ ენაზე დადგა უკრაინული ოპერა „ტარას ბულბა“.

კულტურულ მიღწევათა გაცვლა-გამოცვლის ეს ფაქტი შესაძლებელი შეიქნა მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დროს. საბჭოთა ხელისუფლებამ დაანგრია ის

მოძრაი საოპერო კოლექტივი. საოპერო ხელოვნება უკრაინაში მოლიანად უკრაინიზაციაქმნილია.

ეს ორი წელიწადია საქართველოს და უკრაინის საბჭოთა რესპუბლიკებს შორის დაიწყო ფართო კულტურული ურთიერთობა, მიღწევათა გაცვლა-გამოცვლა. ქართული თეატრების გასტროლები ხარკოვში, უკრაინის კულტურის დეკადა ტფილისში, „აბესალომ და ეთერი“-ს დადგმა ხარკოვის საოპერო თეატრში—ამ ურთიერთობის დამახასიათებელი მომენტები.

უკანასკნელად ეს კულტურული კავშირი აღინიშნა უკრაინული ოპერის „ტარას ბულბა“-ს დადგმით ქართულ ენაზე.

ჩვენ ვიცით—თუ რა ზემოთ შეხვდა ხარკოვის საბჭოთა საზოგადოებრივობა ქართული ოპერის „გაუკრაინელებს“. არა ნაკლები ზემოთ აღნიშნა ტფილისის საბჭოთა საზოგადოებრივობამ უკრაინული „ტარას ბულბა“-ს „გაქართულება“. გავედილი დარბაზი, აწეული ვანწყობილება, უკრაინელი რეჟისორის ს. კარგალსკის და უკრაინელი მხატვრების კუროჩკო-არმაშევსკის და ალექსეევას მშვენიერი ჩამუშევარი და ჩვენი მსახიობების მოხდენილი თამაში—ყველაფერი ეს ხელს უწყობდა ინტერნაციონალური სოლიდარობის განმტკიცებას და ორი მოძვე ხალხის კულტურულ დაახლოვებას.

კომპოზიტორი ნ. ლისნენსკი „ტარას ბულბა“-ს ავტორი

რეჟისორი—დამდგმელი ს. კარბალსკი

ხელოვნური ზღუდეები, რომლებიც გზას უღობავდენენ ყოფ. რუსეთის იმპერიაში მოსახლე ერებს ნაციონალურ-კულტურულ განვითარებისაკენ. კომუნისტური პარტიის სწორმა ლენინურმა ნაციონალურმა პოლიტიკამ გზა გაუხსნა ცარიზმის დროს დაჩაგრულ ერების კულტურულ ძალებს და საშუალება მისცა მათ გამოემუქვანებინათ თავისი შემოქმედებითი პოტენცია კულტურის ყველა დარგებში. სწორედ ამით აიხსნება ნაციონალური კულტურის ის სწრაფი ზრდა, რომლის მოწმეც ჩვენ ვართ ეხლა საბჭოთა კავშირის ყველა კუთხეებში.

უკრაინა ეკუთვნის იმ ხალხთა რიცხვს, რომლებიც ყველაზე დაჩაგრული იყვნენ მეფის მთავრობის დროს. უკრაინა მოკლებული იყო საშუალებას განვითარებია თავისი ნაციონალური კულტურა, კერძოდ მუსიკალური ხელოვნება. ის ფაქტი, რომ რევოლუციამდე დაწერილი ოპერა „ტარას ბულბა“ მხოლოდ საბჭოთა ხელისუფლების დროს ნახულობს რამის სინათლეს, —ცხადათ მოწმობს ამას.

ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ უკრაინის ხელოვნება, კერძოდ მუსიკალური კულტურა სწრაფად იზრდება და დღეს საბჭოთა უკრაინას აქვს სამი სტაციონალური სახელმწიფო ოპერა და რამდენიმე

„ტარას ბულბა“-ს პრემიერაზე მოწვეული იყო უკრაინის ლიტერატურულ, მუსიკალურ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციების წარმომადგენელთა დელეგაცია. დელეგაცია ვერ დაესწრო საქართველოს და უკრაინის მშრომელთა ამ დიდ კულტურულ დღესასწაულს. უკრაინის კულტურულმა ორგანიზაციებმა ეს დღე აღნიშნეს მთელი რიგი მისასალმებელი დემუშებით. მესამე აქტის შემდეგ გამართულ საზეიმო სხდომაზე გამოსულმა ორატორებმა ხაზი გაუსვეს საქართველოს და უკრაინის კულტურული დაახლოვების დიდ პოლიტიკურ მიზნელობას და გამოსთქვეს სურვილი, რომ ეს კავშირი შემდეგში კიდევ უფრო გაფართოვდეს და განმტკიცდეს. ის გულწრფელი ოვაციები, რომელიც გაუზარაო დარბაზმა და თეატრის მთელმა კოლექტივ-

მა ოპერის დადგმაზე მომუშავე რეჟისორს და მხატვრებს, ეკუთვნოდა როგორც მათ ისე უკრაინის საბჭოთა საზოგადოებრივობას, რომელმაც ისინი გამოაშენა უკრაინის პირველი უკრაინული ოპერის ღირსეულად გასაფორმებლად ქართულ ენაზე.

* * *

„ტარას ბულბა“ ეკუთვნის კომპოზიტორ ნ. ვ. ლისნენსკის. დაწერილია ოპერა 1890 წელს, დაიდგა პირველად 1924 წელს. ნ. ლისნენკო —ოქტომბრის წინა პერიოდის მუსიკალური საზოგადოებრივობის ერთ-ერთი საუკეთესო წარმომადგენელია. ის ჯერ კიდევ ბავშვობიდან გაიხსენებდა სიყვარულით უკრაინის ხალხური სიმღერისადმი. სოფლად ცხოვრებამ ის დაახლოვა ხალხურ შემოქმედებასთან. კვივის უნივერსიტეტის სტუდენტად ყოფნის დროს ის ხშირად დადის სოფელ-სოფელ და აგროვებს ხალხურ ჰანგებს, ზღაპრებს, გუნდურ საცეკვაო მოტივებს და სხვ. ამ საქმეში მას ეხმარება ცხოაილი კობზარი (მერხბურე) ი. ვერესაი.

უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ ნ. ლისნენკო მიუგზავრება ლეიპციგში, სადაც ორ წელიწადში ამთავრებს კონსერვატორიას. აქ ის სწავლობს გამოჩენილ პროფესორებთან და ახვე დროს აწყობს უკრაინული სიმღერების კონცერტებს, სადაც თვითონ გამოდის პიანისტად და ამ სიმღერების განმმართველად. განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს სიმღერა „გეი. ნე ლივუ-იტე, დობრი ლიუდე“, რომელიც შენდებ შევიდა ოპერა „ტარას ბულბა“-ში.

ნ. ლისნენკოს აქვს სერიოზული ნაშრომები უკრაინის ხალხური მუსიკის თეორიის და უკრაინული მუსიკალური ინსტრუმენტების გამოკვლევის დარგში. მას აქვს ვამოცემული უკრაინის ხალხური სიმღერების მთელი რიგი კრებულები.

ნ. ლისნენკოს მთავარი დამახსოვრება იმაშია, რომ მან შეაგროვა, მეცნიერულად დაასაბუთა, სისტემაში მოიყვანა და დამუშავა ხალხური შემოქმედების ნიმუშები და ამ მდიდარი მასალის საფუძველზე შექმნა მთელი რიგი მნიშვნელოვანი მუსიკალური ნაწარმოებები; მათ შორის „ტარას ბულბა“.

ჩვენ აჭარაში

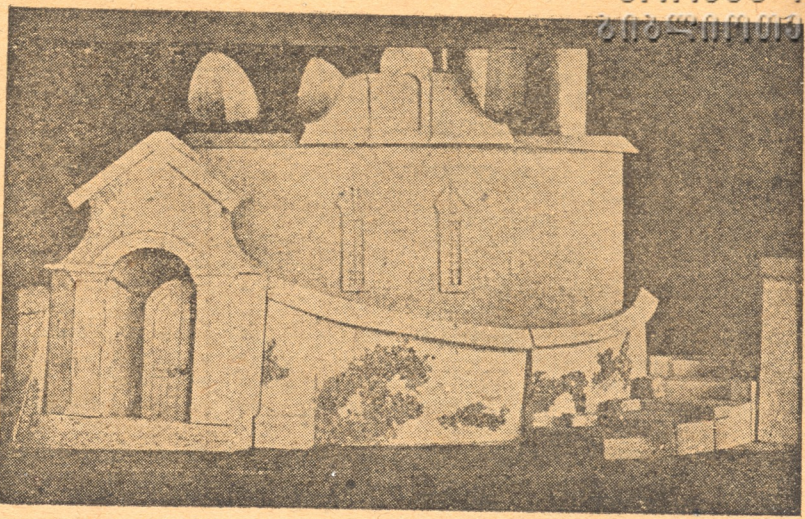
ღამე გადმოვა აჭარა მთაზე, ფრთის ქვეშ შეისვენს ლამაზ აჭარას, ააშრიალებს ბინდების გაზეთს და პირმოკუთულ ღრუბლებს დაქარავს. მოზოკავს მთვარე თავგამეტებით, რაჩხე აივებს ღრუბელს ქალარას, გათავდა ბრძოლა: ოქროს სვეტები მთვარემ დაგიშრულ ზღვანი ჩაჰყარა. ბოძხეც იფეთქა ელექტრომთვარემ, ჩრდილი კაჰკალით კედელს გაეკოა დვას მონტორი ამავეს ანარებს სახელდახებოდ გამართულ ეკრანს. მოლზე დაგროვდა ყაბაღახები, ხარბად უსმენენ ლენტისა კაჰანს: —„კულტურფილია!...—ლაქის ნაღები— ალარ გვეშვება ეს ხალხი თუქ?!“ —„კაკო, ვისვენებ, მეხსენ, თუ ძმა ხარ, მაჩვენე რამე საამო, ტბილი, ე მაგ მანქანებს ჩალოქშიც ენახვ, მაგ მანქანებმა მომკვებია კბილი!“ —დიან!—უმომწმებს საყურაანი შელებილ ტურქუს აწამებს, გრებს და ზიზღით გაექცა წარბი—ყორანი და საზღვრავს შუქი აჭარელ გლენთან. შუქს იქეთ სულ სხვა ფაქრნი მოდიან,— თვალიდან—ცეცხლი დანახშირევი: გლენის სინაზე რკინის ხოლთი,

„შობის ღამე“, „მაისის ღამე“ და სხვ. ამ ოპერებში ნ. ლისენკომ დასახა უკრაინის მუსიკის ეგროპეზაციის გზები.

ნ. ლისენკოს საოპერო შემოქმედებიდან ყურადღებას იპყრობს, როგორც სიტუეტათ, ისე მუსიკალური დანაშაუვების მხრივ ისტორიული ოპერა „ტარას ბულბა“. ოპერა ავტენტულია ნ. გოგოლის ამხვე სახელწოდების მოთხრობის შინაარსზე, შეცვლილია მხოლოდ ფინალი. მოთხრობაში უკრაინელი კახაკების ბრძოლა პოლონელებთან თავდება უკრაინელების დამარცხებით, პოლონელები ცეცხლზე სწევენ ტარას ბულბას, ოპერაში კი კონფლიქტის გადაწყვეტა მიცემულია სხვა ხაზებით: იმარჯვებს ილხა აჯანყება.

ამ მხრივ ოპერას პოლიტიკური აქტუალობა არ დაუკარგავს დღესაც, მით უმეტეს

„ტარას ბულბა“-ს პირველი აქტის დეკორაცია—ძამთა მონასტერი პოდოლში.

ივანე კუროჩკო—არმაზიშვილი (მხატვარი).

თუ მოვიგონებთ, რომ ნახევარი უკრაინა დღესაც პოლონელ პანების უღლის ქვეშ გვინაც.

მუსიკალურად ოპერაში არის მთელი რიგი ლამაზი ადგილები. დიდი როლი აქვს დაკისრებული ოპერაში გუნდს. გუნდური სიმღერებიდან აღსანიშნავია ზაპოროვიელ კახაკებს მიმზიდველი სიმღერა „გვი, ნე დივუბი, დობრი ლიუდე“ და „მეტელიცა“. კომპოზიტორი ერიდება „ტაბილ“ არიებს და დუეტებს, თუმცა ანდრის და ოსტაპის არიებში მინც სრანს ერთგვარი ხარკის ვალზე იტალიანური საოპერო სკოლის წინაშე.

გადაჭარბებული არ იქნება თუ ვიტყვით, რომ ტფილისის ოპერის უკანასკნელი წლები

მაღალ დონეზე დგას მხატვრების კუროჩკო-არმაზიშვილის და ალექსანდრე ნაშვილის დანაშაუვების მხატვრული გაფორმება იძლევა ეპოქის სტილს. დეკორატიული აღნაგობა, კონსტრუქციები, ფერების შერჩევა, გასათება—ყველაფერი აქ ემსახურება ერთ მიზანს—გაუდავილოს მსახურეცხლს ისტორიულ დეტალებში გარკვევა. კვებითურა ოპერის ფინალი, როდესაც ტარასის მხურვალე სიტყვებით ანთებული ზაპოროვიელები ეძვეთებიან დუზნოს ციხე-სიმაგრის კედლებს.

მთლიანად, „ტარას ბულბა“ სცილდება იმ საოპერო წარმოდგენების ფარგლებს, რომლითაც გვიმსახინდდება უკანასკნელ ხანებში ტფილისის საოპერო თეატრი. საექტაქს ეტყობა კულტურული რევისორის ხელი. ამავე დროს „ტარას ბულბა“ ამტყუცებს, თუ რა მაღალ დონეზე სდგას უკრაინაში მუსიკალური ხელოვნების საქმე.

„აბესლომ და ეთერი“-ც და „ტარას ბულბა“-ც, რომლებითაც დაიწყო გამოცდილების ურთიერთ გაზიარება უკრაინასა და საქართველოს შორის საოპერო ხელოვნების დარგში, წარმოადგენენ წარსული ნაციონალური კულტურის ნაყოფს. ისინი არ გამოხატავენ იმ დიდ შემოქმედებით მუშაობას, რომელიც ამჟამად სწარმოებს ორივე რესპუბლიკაში. კულტურული ურთიერთობა, რასაკვირველია, ვერ შემოიფარგლება მარტო კულტურული მექანიკის ნიშნულების გაცვლით. ორი მოძვე რესპუბლიკის მშრომელთა კულტურული დაახლოვების გზაზე შემდეგ ნაბიჯად მიჩნეული უნდა იქნას პროლოგრულ მუსიკოსთა ნაწარმოებების გაცვლა, მუსიკალური შემოქმედების ისეთი ნიშნუების ჩვენება უკრაინასა და საქართველოში, რომლებიც ასახვენ ორივე რესპუბლიკაში გამოსული ფართო სოციალისტურ მშენებლობას სახალხო მეურნეობის, კულტურის და ყოფაცხოვრების დარგში.

ჩვენს პროლეტარულ მუსიკალურ შემოქმედებას ჯერ არ მოუცია რაიმე მნიშვნელოვანი, ეპოქისა და მისი მშენებლებსათვის შესაფერისი ნაწარმოები. მაგრამ არის გადადგომული ნაბიჯები ასეთი ნაწარმოების შესაქმნელად. ამ მიმართულებით მომუშავე ავტორებისათვის ყოველის მხოვე ხელის შეწყობა, მათი მიღწევების ფართო საზოგადოებრივ სამსჯავროზე გამოტანა და შემოქმედების ქაუთეთესო ნიშნუების მოძვე რესპუბლიკებისათვის ჩვენება—ჩვენს სახელოვნო ორგანიზაციების ერთ-ერთ პთავარ საზრუნავ საგნად უნდა გადაიქცეს.

შალვა ბუაჩიძე.

ნატალია ალექსევევა (მხატვარი)

ბის დადგებში „ტარას ბულბა“-ს რევისორული შემოქმედების მხრივ განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს. რევისორ ს. კარგალსკის ბევრი ახალი და საინტერესო შტრიხის შექმნა დადგმაში. დადგმა არ არის გამართული ურთი რომელიმე თეატრალური სკოლის ხაზებში, რევისორი მოხერხებულად იყენებს რეალიზმსაც. კომპოზიტორული რევისორისა და მათი მოხდენილი კომპინაციით ქმნის საინტერესო, ემოციონალურად ძლიერ სექტაქსს. მარტო ის რაბო ლირს, რომ ს. კარგალსკიმ არა მარტო ამოძრავა ყოველთვის ინტრუტული, ზანტი გუნდი, არამედ... ააცეკვა ვიდუც, ტფილისის საოპერო თეატრისათვის ეს არ არის ხშირი მოვლენა.

კომპოზიტორის სიტოგოს

და ტრაქტორისტი კომკავშირელი! ქალი უთბო და დიმილ გაშლილი სითბოს აწოდებს ტრაქტორის ძარღვებს, გაიშრიალებს მშრალი ტაშივით, წყნარი ჩურჩული სიჩუმეს არღვევს: —ნენავ, შეხედო, ქალი უჩადროთ! —რა ჯურისაა?

—აბა რა ვიცი, ხელის გულივით სახე უჩანს და... ჩაღრებ ქვეშ ფეფქავს გულების ძრავიც, ბავშვებს აცინებს ძალი ცანაში და კოლექტივის ჭრელი ცივარი. თეჯიბ კი იტყვის:

„—იმ ქვეყანაში, თურმე, ვით ჩვენში, კულაკიც არი! თავდება ფილმი, მოსული სოფლად, საყურე წაღებს წყავა წამებით. წავიდნენ ყველა და მოლზე ობლად დარჩნენ მარტოკა თეთრი სკამები. მთვარემ გვირაბი ზღვაში გამოხრა, დასავლისაკენ მიმართა გეზი, გარინდულ პაერს დეცა ოხვრა: გარდასულ დღეზე ვილცა კენესის! აქარაში ვართ, და უნდა ითქოს, დღეს ვეომებით ძველ ადათს, ნაძრახს, ჩვენ აქარაში ვავროვებთ სითბოს, რომ მზენარევი დღეები დაეძრაო!

მარიკა მიამლაძე.

საამქროს მუშების ნაწილი დახვებას ასუფთავებენ, ხელსაწყობებს აბინავებენ და სტოვებენ ქარხანას.

მაგრამ მეექვსე განყოფილება, საკონვეირო ზოლზე მომუშავე ბრიგადები ერთი წამითაც არ სტოვებენ საამქროს.

ხვალ 25 ივლისია და ხვალ განთავისისა საცდელი ტრაქტორები მზათ უნდა იყვეს, თუნდ შუალამე დადგეს, ბუნდ ღამე შემოათორდეთ.

ყოველ ნახევარი საათის შემდეგ შემობრბის ხოლმე მთელი ქარხნის მთავარი ინჟინერი ამხანაგი ბრუსკინი, ის გადაავლებს ხოლმე თვალს მუშაობის მსვლელობას, გონებაში იკვლევს ტემპს და ეკითხება არობკოვს:

— იქნება მზათ, თუ ბრძანება შევცვალოთ?..

— როგორ თუ შევცვალოთ!..

— საეჭვო არაფერია!..—თითქმის ერთდროულად უპასუხებენ ბრიგადელები და სახეზედაც წყენა ეტყობათ. „ეს რა საკითხავია, რასაკვირველია შევასრულებთ ანოცანას“—თვითებული მათგანი ფიქრობს გულში.

ბრუსკინი მიდის ქარხნის დირექტორთან და ოფიციალურად უტყვადებს:

— ბრძანება არ შეიცვლება. ტრაქტორები იქნება, ამასობაში ჩარჩოებს რადიოტორები დაუდგეს.

შეთერთეს ფრთები და ტრაქტორებმა თანდათან საჭირო ფორმა და სახე მიიღეს. ხუთასი წვრილმანი დეტალი, ხუთას წამს მინც მოითხოვდა და ღამე ქარხნის კედლებთან აიტუზა.

ღამის 12 საათია.

ტრაქტორები მზად არის. თონდ ერთი უკანასკნელი ტრაქტორი კაპრიზობს. ბოლტები ხან დიდი მოსდის, ხან პატარა, როგორღაც ნაწილები ერთმანეთს იფრ შეესაბამება.

ამ სიძნელეს დაძლია უნდა. კარობკოვმა გადიძრო პინჯაკი. თვითონ მოკიდა ხელი და ერთი საათის განმავლობაში საჩქე გამოაქანარავა.

ღამის 2 საათია ექვს გამზადებულს ტრაქტორს მოადგენ მღებავები და ღებვა დაუწყეს. ბრიგადელები სახლში წავიდნენ.

მეორე დღეს, რიურაჟისას, უძილო თვალებით მოვიდნენ საამქროში.

ძილატეხილობა ყველას ეტყობოდათ.

„ინტერნაციონალი“-ს ტიპის ნაცრისფერი წითელ ბორბლება ტრაქტორები გამზადებული იდგენ.

ხალხი გროვდება.

ელიან პირველი ტრაქტორების კონვეიერიდან გადმოსვლას.

კარობკოვი, ჩელიაბიტკო, კალიტაი, ოროლოვი; ვალაკტინოვი; ხარკოვის ქარხნის პირველი ტრაქტორების პირველნი ამწყობნი, საზეიმო სახით, მაგრამ მღელვარებით ელოდებიან ბრძანებას.

— რაღას აგვიანებენ, გვიბრძანონ, რომ გადმოუშვათ კონვეიერიდან!..—ამობენ წყენით და შფოთვით.

წუთიც და...

ბრძანებაც მოვიდა.

კონვეირი ამუშავდა.

ბრიგადელები ტრაქტორისტებად შესხედნენ.

გადმოდის ტრაქტორები რკინის ზოლიდან მის ფენილზე და წინ მოაქვს რადიატორზე გაკრული წარწერა:

„Первая партия большевистских стальных коней Х. Т. З.“

დ. თოგაშვილი.

თბ. აბრეშუმის საქსოვ-ფაბრიკის მუშა-ქალები—მ. ხოვარია, პ. ასლამაზაშვილი, რ. თეაძიშა, მ. გიორგობიანი და მ. გორდუნიანი შედიან პარტიაში.

ამხ. სტალინის სახ. ქარხნის ახლად არჩეული პარტორგანიზატორები ამხ. ჯაბა-ხიძე, ბახტაძე და მადეიშვილი

უღელტეხილები

სიტყვა ვისროლე ობოლი, ობლოთე ახეტიალდა, აუყვ-დაუყვა ქონხანებს, მარცხნისკენ შემოტრიალდა! დამეშო ძველი სამყარო ახალი წამოგრილდა, ნაცვლად სხვა უნდა შეექმნა რამ, რაც უკვე გამიტიალდა.

გაისმა სულ სხვა ზეესტური, სხვა კილო გამოხმინდა, ამოშრა სედის აოზი, უკუნი გამოხმინდა; წულულსა მიეცა კურნება, რაც წინად დამიხინდა... ზოგს მე ვუსწრებდი, ზოგან კი ახლა მეც დამიგვიანდა.

ჩემს ასე ყოფას მეც ვნანობ — და ამას ვფარავ არა მით, რომ ამაფუქსა სიტყვამა, ნასროლ - ნატყორცმა ვარამით! გული რომ ღრინავს ხანდახან — სულ სხვა მიზეზით, სხვა რამით... სასობით ვჭვრეტ მომავალს, მხნე და უღრცცი ვარ ამით.

რომ სარეველა არ მოჰყვეს, ძნელათ გადარჩეს ჯეჯილი; მაგრამ არ მიყვარს მე ლექსი თავ-ბოლო გადაგლეჯილი, კბილ ჩავარდნილი ბებრულათ, ქვა-ლორღით გამოკენჭილი, მკუხე რამ ხილი მიუალო, პანტა გვერდშემობილი. ვაქრა იგი დრო, როს ბაგეს და ენას ეკრა ნალეობი. როცა ყოველმხრივ გვევრავდენ ეანდარმის ქროლა თვალეზი!..

და ბრძოლაც მაშინ სხვა იყო — ნაცეცხლი, ნავარვალეზი... აწუ ჩემს დამამოხველ ახალ ძალს სიცოცხლით ვენაცვალეზი.

მანამ კი... რალა მანამ კი! რომ მოეშობო „მანამ კი“ თვით მევე უნდა ცეცხლს მივსცე წინათ ნათესი და ნამეკი!.. თავის დრო ჰქონდა იმასაც — დაიხ ნაქები და ნამეკი... ახლა სხვა გზას ვარ, ოლონდაც გასტყრას დოსტაქრის დანამ კი?..

დე მწყობრში ჩადგეს მგოსანი, ქალარას აღარ ჩიოდეს, იმის სიტყვა ნასროლი შაშხანის ტყვიათ ხვიოდეს; მის წინ სიკოცხლე დიოდეს; ზვირთი ზვირთებზე შხიოდეს; ქუხედს მთა-ბარი ნათეული, ხეგში წურაქე კიოდეს!..

კლდე-სალი ნაბერკეტები ყირაზე გადმოდიოდეს, ფაზისმა ცეცხლი დაკვესოს, შუქურ - ვარსკვალაგათ ღვიოდეს; ორგულის გული დებზოს, რასაც კი ინატროდეს:

წყაროსთან იდაეს — წყუროდეს, პური წინ ედვას — შიოდეს!..

აბა ვით გაეძლო საწყენი მტარეალს არ უძღვნა გობითა! აშალს კენჭი რომ შევიძინო ტბილ ენა - მუსიკობითა... „დავეწიო და გავუსწრო“, ან რიგში ჩავდევ წყობითა! განახლდეს გული ნაფერადი, ვით ორბი ქაბუკობითა!..

ელ. კოლუმორდვინი.

მანები იყო. ჩქარა შეგთანხმდით. და რაღაც
ორიოდე დღის შემდეგ გაჩაღდა ნამდვილი
ბოლშევიკური მუშაობა.

კომუნა „სმენა“

მაღის სწორედ შუა ადგილას ჰყიდა უშ-
ველებელი პლაკატი „საწარმო-საყოფა-
ცხოვრებო კომუნა „სმენა“. ბიჭებმა, რომ-
ლებიც მუშაობდნენ კბილანების დამზადე-
ბაზე, გადასწყვიტეს ძირითად გარდაქმე-
ნათ დამყაყებელი ყოფა-ცხოვრება და მე-
საკუთრულ „გუშინ“-ის ნაცვლად დაემყა-
რებიათ კომუნალური „დღეს“.

ადვილად როდი მოხერხდა ეს. იყვნენ იჭ-
ვიანები, იყვნენ მოწინააღმდეგეებიც, ბჭობ-
დნენ კომისიები, იმართებოდა მღელვარე
კრებები. მაგრამ კოლექტივმა, მჭიდროდ
დაკავშირებულმა ახალგაზრდული გატაცე-
ბით და კლასობრივი შეგნებით, დასძლია
ყველა ქაბრკოლებები. დაადგინეს, რო-
გორც ყოფაცხოვრების, ისე წარმოებაში
—არაფერი ინდივიდუალური. ხელფასი—
საერთო ქებაში. იცხოვრონ კომუნით. ყო-
ფაცხოვრება მოაწყონ ახალ საფუძველზე,
მოაწყონ თვითგანვითარების წრეები, წითე-
ლი კუთხე, ტენნიკური სწავლება, გონივ-
რული გართობა, მეცნიერული საფუძველზე
ააგონ დასვენება და სხვ. დაადგინეს და
შეასრულეს კიდევ. კომკავშირის ორგანიზა-
ციას შეუთანხმდნენ. მიიღეს საჭირო დახ-
მარება. მუშაობა გაჩაღდა.

ცეხში უორდი დანტერესდა: რა უშველე-
ბელი პლაკატია ესო? დაუძახა თარჯიმან
ჩაღს, სთხოვა გადაეთარგმნა. თარჯიმანმა
შემოიკრიბა მთელი თავისი ცოდნა და გა-
დათარგმნა. მაგრამ ამაზე არ დააკმაყოფილა
უორდი. რა არის კომუნა? კითხულობს.
კომუნა ხომ ოდესღაც პარიზში იყო. როგორ
შეიძლება კომუნა ცეხში? როგორ შეიძლე-
ბა კომუნა მოეწყოს სახლში?

უორდი ძლიერ დაინტერესებულია. ამ-
ლევეს კითხვებს თარჯიმანს. ის კი იბნევა,
უხერხულად გრძობს, თითონაც არ ესმის
ბევრი. კომუნა ესო, როცა ყველანი ერთად
არიან, დაწვრილებით კი არ ვიცით. ეს კი,
საერთოდ, მისტერ უორდი, არც ისე საინტე-
რესო არისო, თქვენ, უმჯობესია, თქვენს
მშვენიერ ნიუ-იორკზე მიამბეთ, როგორ
არიან იქ ჩაცმული, როგორ ჰყიდიან სატა-
ცურს დახურულ ყუთებშიო.

მაგრამ მისტერ უორდს ამყაზად სატაცუ-
რი არ აინტერესებს. ის რატომღაც ძლიერ
დაინტერესა კომუნის საკითხმა.

— Lets go the boys,—ამბობს ის, — they, I
explain*)

და დილის სრულ 11 ნახ. საათზე, სადა-
ლათ დასვენების დროს ამერიკელი მოქა-
ლაქე უორდი პირველად გაეცნო პოლიტო-
დნის საფუძველებს. თარჯიმანის დახმარე-
ბით, რომელსაც უჭირდა ბევრ რამეს გა-
დათარგმნა, „სმენა“-ს ორგანიზაციის ინცი-
ატორ კომკავშირელების ჯგუფმა აუხსნა
გაკვირებულ უორდს, თუ რაში მდგომარე-
ობდა მათი თაოსნობის აზრი, რას ისახედ-
ნენ მიზნათ ახალგაზრდა კომუნარები.

მისტერ უორდი, როგორც სჩანს, მიხვდა.
ყოველ შემთხვევაში, მისი ფართო ასახეზე
ხშირ-ხშირად მოსჩანდა კმაყოფილი ღიმი-
ლი და ხშირდებოდა კითხვები, რომლებ-
საც იგი ახალგაზრდა კომუნარებს აძლე-
და. უკვე გაისმა ზარის წკრიალი, რომე-
ლიც მოუხმობდა მუშაობის განახლებისაკენ,
მაგრამ „ლექცია“ კვლავ გრძელდებოდა.
დაბოლოს ერთმა კომკავშირელმა სიტ-
ყვა შეაწყვეტინა მორიგ „ორატორს“ და
სთქვა: „ბიჭებო, ჰეი, დროა გავათავოთ,
მუშაობას შეუდგეთ“. და მისტერ უორდიც,
რამდენადაც მას ესმოდა სიტყვა „მუშაო-“

*) წაიღეთ ბიჭებთან. ისინი ავიხსნიან.

ბა“-ს მნიშვნელობა. დაფაცურდა ხელი რა
მოართვა კომუნარებს და უთხრა:

O. K. buys! I think you're on the right
nay!*)

* * *

**პარიზული
კომუნა**

ამის შემდეგ მისტერ უორდი უფრო
ბით ადენიბოთა ოკაოლურს ყველაფერს, რაც
ხდებოდა მის მაღში. ის ხელდავდა
ისეთ რამეს, რასაც ალბათ წინად ვერ ამ-
ჩნევდა, მას არ შეეძლო არ დაენახა, რომ
ეს შრომა, რომელიც მის ქვეყანაში იყო
მოქმედებული რამ და აუცილებელი იმდე-
ნად, რამდენადაც ყოველდღიურად საჭირო
იყო სტომაქის გაკვება და სადმე დაძინება,
აქ სტალინგრადის კომუნა „სმინა“-ში იყო
საინტერესო და წარმატაცი საჩქე.

ჯაღოსნურ სიტყვებს ისმენდნენ მისი
ყურები, სიტყვებს, რომლიც ითხოვდნენ
დაუყოვნებლივ გადათარგმნას და დაწვრი-
ლებით განმარტებას, როგორც მაგალითად.
„სოციალისტური შეჯიბრება“, „დამკვერ-
ლი ბრიგადები“ და მრავალი სხვა. დაკვირ-
ვებული თვალებით ადევნებდა უორდი მა-
ნამდე მისთვის უცნობ, განსაკვირვებულ და
უასარულოდ ახალგაზრდა ქვეყანას.

მაგრამ მიუხედავად ამისა მისტერ უორ-
დი ორნაგადაც არ ჩაოღდა თავს „ბოლშე-
ვიკური მზამით“ მოწამულულად. და, ისე,
როგორც წინათ. ამირეკულ სასადილოში
გამართულ ყველა კრებებზე, იგი ასწევდა
თავის მიმიღ, მსუქან ტანს და დალილი
ამბობდა: ოღონდ პოლიტიკაში ნუ ჩაგვი-
თრევთ, ბატონობო. ჩიერ პოლიტიკის გარე-
შე ვართ. ჩვენ სამუშაოთ მივიწვიეს და
არა კომუნისტური პროპაგანდისათვის.

(დასასრული იქნება).

*) გაგიმარჯოთ ბიჭებო. მე ვფიქრობ
რომ თქვენ სწორ გზაზე ხართ.

ზოგიერთ ბეც სამეურნეო მუშაკს გონია, რომ მუშაობა მომარაგების გაუმჯობესების შესახებ პარტიის დირექტივის შესრულება
არ შედის მის „მოვალეობაში“.

ნახაბი მ. თოიძის.

კაპიტალისტურ სამყაროს ბურჟუები ეკონომიური კრიზისის გრავინის პირველ გუგუნს თითქოს არ შეუშინდებენ...

„მხოლოდ შეუძლებს შეუძლიათ ეჭვი შეიტანონ ამერიკის საქმიანი ცხოვრების ფუნდამენტალურ სიმტკიცეში და ეკონომიურ მომავალში“ (პრეზიდენტი ჰუვესი).

სოციალ-ფაშისტები ყოველმხრივ უჭერდნენ მხარს ამ წინასწარმეტყველებათ და ცდილობდნენ დაერწმუნებიათ მასები...

ეს იყო სამი წლის წინად. ამ ზღაპრების სჯეროდათ ამ სამი წლის მანძილზე. სოციალ-ფაშისტებს ახლაც არ აქვთ დაკარგული კაპიტალიზმის გადარჩენის იმედი...

იგევე ჰუვერი, რომელიც ასე ოპტიმისტურად იყო განწყობილი 1929 წ. ოქტომბერში და რამდენიმე თვის წინადაც, 1931 წ. დეკემბერში იძულებული შეიქნა ეთქვა...

სიმშვილე გერმანიის სოფლებში.

„ველტ ამ მონტაჟ“ ს მოჰყავს გულშემწარავი ცნობები უმუშევართა მდგომარეობის შესახებ ტიურინგიაში.

სოფ. გეიბახი და ფერენბახი, რომლებიც ტიურინგიის ტყეში იმყოფებიან, „მშვიერი სოფლების“ სახელწოდებითაა კნობილი.

კატასტროფიული პირობებია ფრანკენგეიმში და მის მიდამოებში. მცხოვრებთა უმრავლესობას არა აქვს სამუშაო.

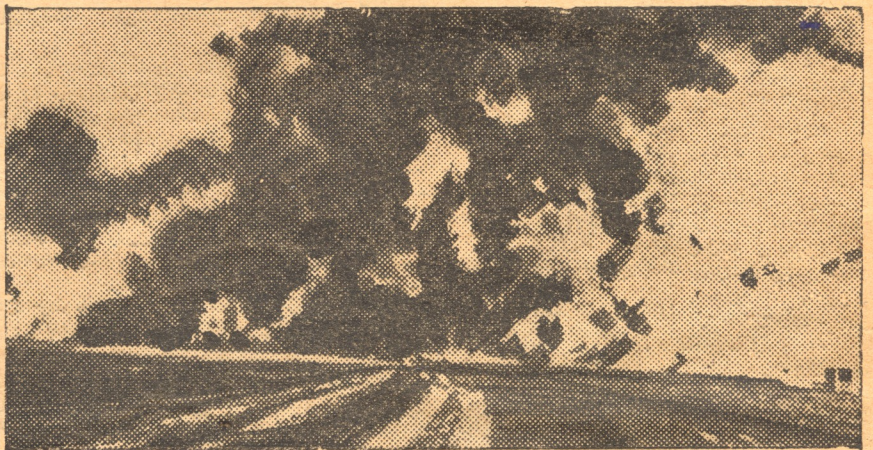
ნიუ-იორკის ერთ-ერთი დიდი თავლის პატრონი „დოსტოლოვნიად დასთანხმდა ბინა მიეცა უმუშევარისა და მისი ცოლისთვის“...

საქიანისტები ულუჩაგაურად

გერმანიის სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოებათა გაერთიანება, გერმანიის მრეწველობის საერთო სახელმწიფოებრივი გაერთიანება და გერმანიის მრეწველთა საზოგადოებების გაერთიანება თავის ცირკულარში გერმანიის ყველა დაწესებულებებისა და საწარმოების სახელზე ითხოვენ დახმარება აღმოუჩინონ ახალგაზრდა ინჟინერებს და ტექნიკურ მუშაკებს...

თაც ჯერ „ვერ შეუქმნიათ მდგომარეობა“ (უმუშევარი არიან).

ცირკულარში აღნიშნულია, რომ ამჟამად უმალეს სასწავლებელ დამთავრებულ ინჟინერთა მხოლოდ 20 პროც. შოულობს სამუშაოს სპეციალობის მიხედვით, 10 პროც.

ოკლენდის შტატში (ამერიკა) ხორბალი აუკრეფავი დასწევს.

ცენტრი განაგრძობს სწავლას, 20 პროც. მუშაობს არასპეციალობის მიხედვით: შოფერებთან, კელნერებთან, ჭურჭლის მრეცხავენთან და სხვ., 50 პროც. კი უმუშევარდ რჩება.

„ისინი იმ ჰილია“

„ეს ამბავი მოხდა ეარშავაში, მუშათა რაიონში, რომელსაც პოვონსკი ეწოდება, პატარა ხის სახლში. ორი ოთახიდან შემდგარ ბინაში სცხოვრობდა ფეტლინსკის ოჯახი: მობუცი დედა და ორი ქალიშვილი — სოფიო და იადვიგა.“

ამ რამდენიმე ხნის წინად ფეტლინსკის მეზობლის ოთახის ფანჯრებზე გაისმა კაჟნი. ოთახებიდან გამოცვივდნენ შეშინე-

ბული მეზობლები და დაინახეს ნახევრად შეშლილი იადვიგა, რომელიც შემადრწუნებელი ხმით გაჰკიოდა.

— ისინი იქ ჰილია! მეზობლები შევიარდნენ ოთახში. კარებთან ეკიდა სოფიო. მეორე ოთახში — დედა.

მიჩიგანის შტატში (ამერიკა) მდინარეში გადაახსნს რამდენიმე ათასი გალონი რძე.

სილატაკე, სიეზილი

ლიოს სურათები

ჩიკავოს ქალაქის თავი ჩამრმაპი კი ისტერიულად გაჰყვიროს: „ჩიკავო ჯანდაბაში წავა, თუ მას არ დაეხმარებინან. ქალაქის კასა დაცარიელებულა, საჭიროა ჯამაგირის მიცემა პოლიციისთვის, მენანძრეებისა და მასწავლებლებისათვის; მათთვის 8 თვა ხელფასი არ მოგვიცია“-ო.

ბურჟუაზია მშრომელთა ხარჯზე და ახალი ომის მზადებაში ეძებს გამოსავალს. უმუშევართა არმია მთელ მსოფლიოში 50 მილიონამდე აღწევს. მასების გაჭირვება ისეთი საშინელია, რომ მსოფლიო ომის პერიოდი მასთან შედარებით „სამოთხედ“ შეიძლება ჩაითვალოს. მილიონები ღია ცის ქვეშ ათევენ ღამეს, ბავშვები ბალახით და ძირებით იკვებებიან; ბევრი სიმშვილი იზოცება.

ამავე დროს გააფთრებული მზადება სწარმოებს ომისთვის. ახალ დრედნოუტებზე, წყალქვეშა ნავებზე, ახალი სისტემის ზარბაზნებზე, ახალი კონსტრუქციის სამხედრო აეროპლანებზე ასეული მილიონებ იხარჯება.

„საჭიროა გადიდებული იქნას სამხედრო - საზღვაო მშენებლობის პროგრამა, რადგან შესაძლებელია ყოველ წუთში იფეთქოს ომმა“-აცხადებს შეერთ. შტატებს კონგრესის სამხედრო-საზღვაო კომისიის თავმჯდომარე ბრიტბენი.

და იმ დროს, როცა მთელს მსოფლიოში იზრდება სამხედრო ხარჯები, კაპიტალისტები „ეკონომიის“ მიზნით სოც. უზრუნველყოფიდან ხსნიან ასეულ ათას უმუშევრებს.

ქვემოთ ჩვენ მოგვყავს თანამედროვე კაპიტალისტურ მსოფლიოს დამახასიათებელი ფაქტები, მხოლოდ ფაქტები, რომლებიც კომენტარებს არ საჭიროებენ.

რომელმაც საწამლავს მიმართა. დედა და შვილი გადარჩინეს. შემდეგი ეტაპია—მთელი ოჯახის თვითმკვლელობის ცდა. ქალეზმა ღამით გააღეს გაზის მილი. მგზრამ მილში გაზი ცოტა აღმოჩნდა. დაბოლოს უმუშევრობის ლიცენდაცია მოხდა თავის ჩამოღობის გზით“.

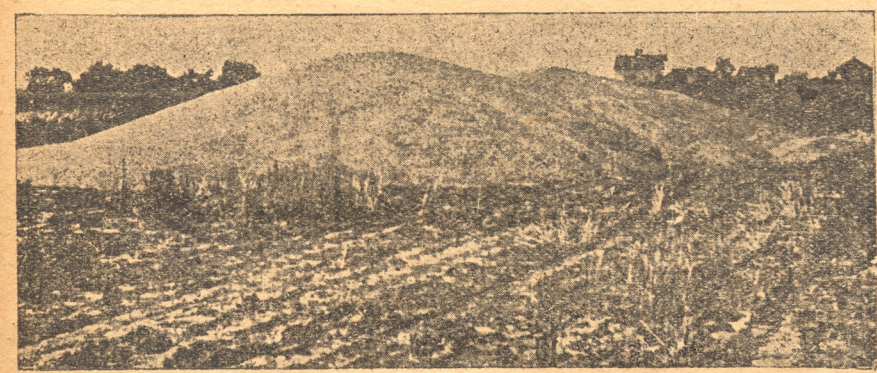
თამბაქოს სუნი ტრიალესს, სკურავს გახურებულ ჰაერში... კედლები გაფუჭებული, გაცვეთილი და გაბინძურებული ათასეული ზურგის შეხებით. მკრთალი დღის სინათლე ძუნწად იჭყიტება გაუწმენდავ შუშის სასურავის დამტვერებულ მინებში... ყველგან შტეტერი, ტალახი, ქალაქის ნაგლეჯები, ნგრევის ნიშნები“...

„კაფე გუვერა“

ამ საათურით „ფოსიშე ცეიტუნგ“-ში მოთაქმებულია ამ განთავის კორესპონდენტის წერილი „შეტატებიდან“.

„კაფე გუვერა“-ასე უწოდებენ საქველმოქმედო სამზარეულოებს მილიონი უმუშევრები, რომლებიც არავითარ დახმარებას არ იღებენ. ამ სამზარეულოებში, უმუშევრებს, რიგში რამდენიმე საათის დგომისა და მთელ რიგ ფორმალბათა შესრულების შემდეგ (მაგ. საჭიროა წარდგენა მოწობის, რომ უმუშევარი დაწესებული ვადის განმავლობაში ცხოვრობდა ამ შტატში) აძლევენ ერთ თეფშს საძაგელ სუპს.

კორესპონდენტი ასწერს პოლიციის, ლოს-ანჯელოსის, პასადენისა და ამერიკის წყნარ ოკეანის სანაპიროების სხვა ქალაქების სოლამაზეს და წერს: „მე არსად არ შევხვედრივარ ამაღვნი ვაჭირებს, სიმშვილს, უპატრონობას და მწუხარებას, როგორცაც ლოსანჯელოსის უმუშევრებში, რომლებიც დარჩიბებითაა დასახლებული. სიტტლის, სანფრანცისკოს ან ლოს-ანჯელოსის საშინელ ღამის გასათევების მცხოვრებთა 50 პროც. —40 წელზე მეტი პასაკის არის, 20 პროც. —50 წ. მეტის, ბევრი—60 წელზე უფროსია. მათ დიდი ხანია და სამუდამოდ დაკარგეს საბუშვას შოენის იმედი“.

ხორბალი, რომელიც გლეხებმა დასტოვეს მინდვრად ფასების დაცემის გამო.

ამერიკელ მუშათა ბავშვების უიმშილოება

„უმუშევრობამ და ხელფასის დაკლებამ იმდენად გაამწვავეს შეერთებული შტატების ბუშების სიღატაკე, რომ მრავალ სკოლებში ბავშვები ვერ ასწავლებენ ჯდომას; გაკვეთილის დროს, ისე არიან ღონისძიების უქმელობისაგან.“

აღრიცხულია ასეული შემთხვევები, როცა ბავშვები თვითმკვლელობის გზით სკოლის გარეშე მიდიან სკოლაში წვიმისა და სიცხის მიუხედავად. სკოლაში ისინი მასწავლებლის კითხვებზე დაბნულ პასუხს აძლევენ, რადგან კუჭი ცარიელი აქვთ. გაყოკითხვით ირკვევა, რომ მრავალი ბავში მიმშვილობს მთელი დღე-ღამის განმავლობაში“.

თავმსავარი უმუშევართათვის

„26 ოქტომბრიდან ბერლინში გაიხსნა რამდენიმე თავმსავარი უმუშევართათვის. თავმსავარები ღიაა დილის 7 საათიდან 3 საათამდე. საში საათის შემდეგ უმუშევარი ვალდებულია წავიდეს, სადაც უნდა, ოღონდ კი დასცალოს ბინა.“

„ბერლინ ამ მოზგენ“-ის კორესპონდენტი ასე ასწერს ამ თავმსავართ:

„მუჭი, დამტვერებული ფანჯრის მინები, იატაკიდან ღრუბლათ მოდის სქელი მტვერი. პატარა დერეფანს მივყევართ თვით შინობაში. აქ მართლა თბილა, ისე თბილა, რომ ჰაერში დგას მყარალი სუნა, ასეულ დაუბანელი ტანის და დაძველებული, ბინძური ტანსაცხელის ანაოროქლი, მყარად

პლაკატი, გაკრული ბერლინის ქუჩებში, რომელიც მოუწოდებს მოსახლეობას შეიძინონ მხოლოდ გერმანული საქონელი.

ნიუ-იორკი, იმ დროს, როცა მილიონი მუშები მიმშობლებს, მრეწველები, პროდუქტებზე ფასების აწევის მიზნით, ანადგურებენ ძაძის, ზოსტნეულის, ხილისა და სხვა სასურსათო პროდუქტების უდიდეს რაოდენობას. რძის პროდუქტებით მოვაჭრე ფირმები მდინარეში ასსამენ ასეულ ათას გალონ რძეს (გალონი—3.785 ლიტრი). საქმე იქამდე მივიდა, რომ იქმნება მდინარეებში თევზის დაღუპვის რეალური საფ-

ასეთ საშინელ პირობებში ცხოვრობენ მშრომელი მასები კაპიტალისტურ ქვეყნებში. სამაგიეროდ იქ შესაძლებელია შემთხვევები, როცა პროდუქტი უკეთეს მდგომარეობაში იქნება, ვიდრე ადამიანი. ამ რამდენიმე ხნის წინათ ნიუ-იორკში მოკვდა კატა... ვინ იცის რამდენი კატა კვდება სადმე ორლობოვებში, მაგრამ ეს იყო „განსაკუთრებული კატა“. ამერიკულმა გაზეთებმა შესაძლებლად სცენეს ამ კატის სურა-

ტრონის ლამაზები კაშაშებენ, მოწყობილია კინო, შემოღებულა ცეკვა და სხვ.

ლოკები კი დარჩა ძვილი, განყენებულ თემებზე“. ეკონომიური კრიზისი კი ხუცებს უფობებლად ადგილს მოკვდა, განსაკუთრებით ღარიბი ფენებიდან, რომელითა ვიბე კაპიტალისტებს, ანაბი, ანუ სხვა მგარად ჩასტილებიან ხუცები, რომ მშრომელი მასები კაპიტალისტების წინააღმდეგ არ გამოვიდნენ. სოლ უფრო და უფრო ძნელი ხდება მასებზე გავლენის შენარჩუნება. ამიტომ გადასწყვიტეს ხუცებმა ლოკებიც „გათანადროულონ“ და კრიზისის ლიკვიდაციაში ღმერთი ჩარიეს. მათი ახალი „მამათ ჩვენო“ ასეთია:

„დე აღსრულდეს ნება შენი კრედიტის და აყვავების აღდგენის დარგში. ვაქრობის, კრედიტის და ურთიერთშრომის აღდგენის გზით, პური ჩვენს არსებისა მოკვეც ჩვენ“.

„პური არსებისა“ მრავლად აქვთ მიღეს და ხუცებს. უმოწყვრებს კი არ სჯერა ამგვარი ლოკების. ისინი ზარკადებზე ზრდისა ამჯობინებენ პურისა და თაღისუფლებისათვის. ბუროკრატის შორსმჭვრეტელ წარმომადგენლებსაც კი არ სჯერათ, რომ ამგვარი თინიბით შეიძლება მშრომელთა გონების დაბნელობა და ლოიდჯორჯი ისტერიულად გაჰყვიროს, რომ

„არსიგოზს თანამედროვე საზოგადოების დაღუპვის საფრთხე“

„ნეი ციურბინერ ცაიტუნგ“-ში მოთავსებულ წერილში ლოიდ-ჯორჯი აღნიშნავს, რომ „ყველანამ გამოვიდებულია შიში, უიმედობა და შეშლიობა“.

„სეუზადო.—სწერს ლოიდ-ჯორჯი, ეკონომიური პირობები კატასტროფისაკენ მიგაჩანებენ, ზამთრის პერსპექტივები ქვეყნების უმრავლესობაში განსაკუთრებით შეიძნელებია... თუ არ აღმოჩნდა ხელმძღვანელობა, რომელიც გონივრული ხელით გამოიყვანს ქვეყნებს კრიზისიდან, არსებობს საფრთხე, რომ თანამედროვე საზოგადოება დაიღუპება“.

ამაოდ ეძებს კაპიტალიზმი თავის მესახ. საზოგადოება, რომელსაც თავის წევრთა უმრავლესობისათვის შეუძლია მხოლოდ სიმშობის, სიცივის, სიღატაკის და ცხოვრების შემაძრწუნებელი პირობების უზრუნველყოფა, განწირულია. მსოფლოს მშრომელი მასები იბრძვიან და იბრძოლებენ, რომ ეს საზოგადოება დაიღუპოს.

ნიუ-იორკის შრომის ბირჟასთან პოლიცია ამყარებს „წესრიგს“.

რობენ, რძის პროდუქტებით მოვაჭრე ფირმებმა ოკლენდაში (კალიფორნიას შტატში) მდინარეში გადაასხეს 100.000 გალონი რძე. ექტრიკენ-ბეის (ალაბამა) საკონსერვო ფაბრიკებმა მოსპეს 40.000 ცალი ორაგული.

მრავალ რაიონში სჩებენ ხეხილს. აუარებელი ატამი, ვაშლი და სხვა ხილი დასტოვებს ბაღებში მოუჭრეფადი.

ერთ რაიონში ფასების აწევის მიზნით დასწვეს 30.000 წიწილი.

გერმანი. გერმანიის გაზეთები აჭრელებულია ცნობებით სხვადასხვა კაპიტალისტურ ქვეყნებში სასურსათო პროდუქტების განადგურების შესახებ, ფასების დაცემის შესანარჩუნებლად.

ეს ხდება არა მარტო ამერიკაში, სადაც სწევან ყავას, ბამბას და სხვ. მეტად დამახასიათებელ შემთხვევას. „ფორტერტ“-ის ცნობით, შაონდა ადგილი ავსტრია-ჩეხოსლოვაკიის საზღვარზე. ავსტრიაში შეაღღეს 3 ვაგონი კიტრი, მაგრამ რადგან რამდენიმე ხნის წინად ბაჟი შემოტანილ კიტრზე 0,3 კაბ. ვადიდეს ეილოზე, ადრესატმა უჭარი სთქვა კიტრის მიღებაზე. ვინაიდან გამყიდველმაც არ მოისურვა კიტრის უკაწილობა, 30.000 კილო კიტრი დუნაში გადაჰყარეს. ამავე დროს მორავიაში (ჩეხოსლოვაკია) დიდი საბოსტნე მეტრნობათა პატრონებმა, ნავთი გადაარეს და დასწვეს 7.000 ცენტნერი კიტრი.

ნიუ-იორკი. ბრაზილიდან იუწყებიან, რომ ყავის დიდი მარაგის პატრონები შეუღდნენ ბრიკეტების დამზადებას ყავედან. ბრიკეტები გაიყიდება ორთქლმავლების განსურებლად.

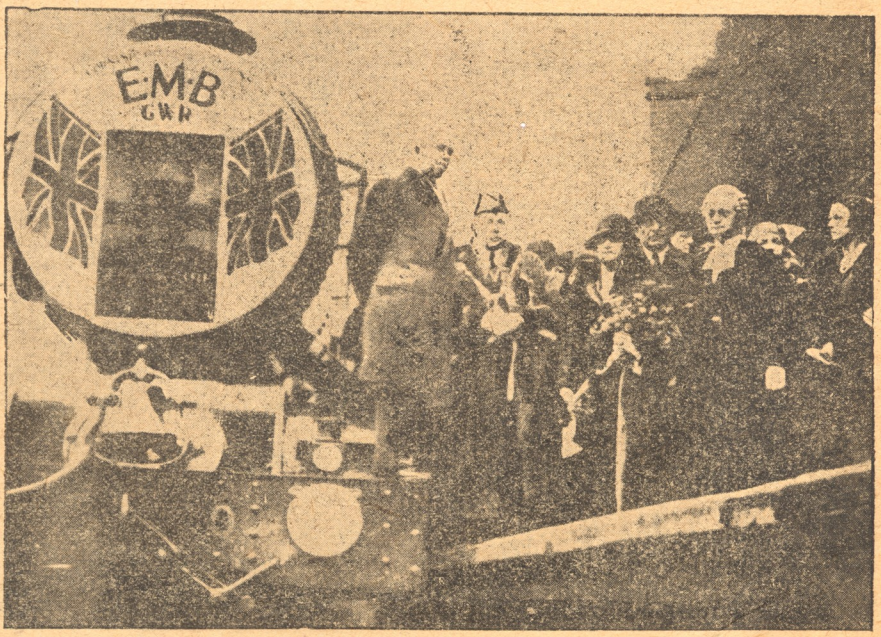
ნიუ-იორკი. მერძეობის კოოპერატივების ასოციაციამ წინადადება მისცა ფერმერებს დაჰკლან ყოველი მეთათ ქროხა, რომ ამით აიწიოს რძის ფასმა.

ამავე დროს იუწყებიან ათეულ ათას ბავშვის მიმშობლობის შესახებ, რადგან მათ შობლებს არ მოეპოება საშუალება არსებული ფასებში შეიძინონ რძე.

თის და ბიოგრაფიის მოთავსება პირველ გვერდზე. მიციცი (ასე ეძახდნენ კატას) ყოფილა მილიონერ მოდ აილის საყვარელი ფისუნია. როცა მილიონერი მოკვდა, თავის კატას დიდალი ქონება დაუტოვა. საწოლი, რომელშიც კატას ეძინა ახლა რამდენიმე ათას დოლარით აფასებენ, კატის სახლს—25.000 დოლარით, სახლის მოწყობილობას კი—10.000 დოლარით. და ეს კატა მოკვდა გულის სიმსუქნისაგან.

„დე აღსრულდეს ნება შენი კრედიტის აღდგენის დარგში“...

ეკლესია ყოველმხრივ ცდილობს შეეგუოს „თანადროულობას“—„წმინდა“ სანთელის მაგიერ უცხოეთის ეკლესიებში ახლა ელექ-

ინგლისელი სოციალ-ფაშისტი მინისტრი ტომასი მოგზაურობს მთელს ინგლისში და აგიტაციას ეწევა, რომ მოხალეობამ შეიძინოს „მხოლოდ ინგლისური საქონელი“

მსოფლიო იმპერიალისტები: მცადლოთ იქნება ეს კოტორი ახალ ომის ცეცხლად გადაგაქცეოთ.
ნახატი—გ. თოიძის.

ფანი 15 კაპ.

9/73

